Ազգ
Azg armenian daily
11 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1996, ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ # 171 (1177)

Բաքու. Ալիեւը Գուլիեւին կհեռացնի՞

10 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, «ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ»։ Ադրբեջանի մայրաքաղաք Բաքվում իրադրությունն այսօր լարված է։ Վաղն անց է կացվելու խորհրդարանի նիստ, որը նախատեսում է կարգի հրավիրել, կամ նույնիսկ պաշտոնից ազատել խորհրդարանի նախագահ Ռասուլ Գուլիեւին։ Բաքվից ստացված հաղորդագրության համաձայն այս երկրի մայրաքաղաքում նկատվում է զորքերի տեղաշարժ։ Զորքեր են տեղակայվել նախագահ Հեյդար Ալիեւի նախագահական պալատի շուրջ եւ ռազմական նշանակություն ունեցող կառույցների մոտ։ Ալիեւի «Նոր Ադրբեջան» կուսակցությունը երեկ հրապարակեց մի հայտարարություն, որտեղ սուր քննադատության է ենթարկվում խորհրդարանի նախագահ Գուլիեւը։ Ալիեւը վերջերս քննադատել էր կառավարության տնտեսական ծրագրերը եւ կոչ արել դիմել ավելի արագ բարեփոխությունների։ Ալիեւի կուսակցության հայտարարության մեջ ասված է, թե Գուլիեւը վնասում է երկրի միջազգային հեղինակությանը՝ արտասահմանյան ներդրողներին ետ պահելով ներդրումներ կատարելու հնարավորություններից, եւ որ նա նպատակ ունի տնտեսությունը պահել մի փոքր խմբավորման վերահսկողության տակ։ Այդ կապակցությամբ հայտնենք, որ Գուլիեւը մեծ մասնաբաժին ունի Ադրբեջանի նավթարդյունաբերության մեջ եւ այդ երկրի ամենահարուստ անձանցից մեկն է։

ՎԱՆԱՁՈՐ

Լեւոն Տեր-Պետրոսյան. Հանրապետությունում դեռեւս չկա լիարժեք դեմոկրատիա

ՌՈՒԶԱՆ ՄԻՆԱՍՅԱՆ

Սեպտեմբերի 9-ին, դեռեւս ժամը 18-ից մարդկանց ստվար խմբեր էին հավաքվում Վանաձորի Հայկի եւ [illegible]պետական հրապարակներում։ Հովհաննես Աբելյանի անվան թատրոնի դահլիճում նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի հանդիպումը տեղի ունեցավ ուշ երեկոյան։ Թատրոնի մուտքի մոտ կանգնած [illegible] կուսակցության Վանաձորի ներկայացուցիչները տարբեր կարգախոսներով ցույց էին կազմակերպել ներկայիս նախագահի դեմ։ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը նրանցից մի քանիսին ներս հրավիրեց, եւ վերջիններս մասնակցեցին հանդիպմանը։ Դահլիճը [illegible] ծափողջույններով դիմավորեց նախագահին։ Նրան ուղեկցում էին ՆԳ նախարար Վանո Սիրադեղյանը, ՀԳՄ նախագահ, արձակագիր Հրանտ Մաթեւոսյանը, կինոռեժիսոր [illegible] Մանուչարյանը, ԱԺ պատգամավորներ Արշակ Թումանյանը, Արամ Մանուկյանը եւ այլք։ Հանդիպումը բացեց եւ վարում էր Լոռվա մարզպետ Հովհաննես Մաշինյանը։ Նա ներկայացրեց մարզի սոցիալ-տնտեսական վիճակը, առկա խնդիրները, խոսեց ներկայիս նախագահի վերընտրվելու կարեւորության մասին։ Վանաձորի քաղաքապետ Անդրանիկ Հարությունյանը ներկայացրեց քաղաքի վիճակը։ Նա, ինչպես նաեւ Վանաձորի «Ավտոգենմաշ» գործարանի տնօրեն Հրաչիկ Ղամբարյանը, ԱԺ պատգամավոր Արշակ Թումանյանը բազմաթիվ փաստարկներով հիմնավորեցին ՀՀ նախագահի վերընտրվելու կարեւորությունը ներկա ժամանակաշրջանում։ Լ. Տեր-Պետրոսյանն իր ելույթի սկզբում ասաց, որ ուշանալու պատճառը Ալավերդուց գալու ճանապարհին գյուղերում կանգ առնելու անհրաժեշտությունն էր, որտեղ բնակիչներն աղ ու հացով էին դիմավորում իրեն։ Անդրադառնալով դրսում կազմակերպված ցույցին նա ասաց, որ հենց սկզբից որոշել է ընդդիմախոսների մասին չխոսել սկզբունքը, չնայած իր ընդդիմախոսները մասսայական լրատվական միջոցներով գիշեր-ցերեկ հայհոյում են իրեն։ Նա համոզմունք հայտնեց, որ ինքը վախ չունի, թե ինչ-որ [illegible] կոչերով կարող են հաջողության հասնել։

Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը խոսեց նաեւ այն մասին, որ մեր հանրապետությունում դեռեւս չկա լիարժեք դեմոկրատիա եւ այն կարող է լինել միայն մասնավոր սեփականության վրա հիմնված հզոր պետության գոյության դեպքում։ Նա ընդգծեց, որ նվաճված անկախությունը մշտնջենական է եւ կպահպանվի ամեն գնով։ Տեր-Պետրոսյանը խոսեց նաեւ հանրապետության տնտեսական ու քաղաքական իրավիճակի, ղարաբաղյան հիմնահարցի լուծման առավել ընդունելի տարբերակների մասին։ Անդրադառնալով իրեն ուղղված մեղադրանքներին, նա ասաց. «Գոնե աշխարհական երկարատեւ փակման համար ինձ չեն կարող մեղադրել»։ Մեր հանրապետության տնտեսական հզորացման համար, ըստ նախագահի, չափազանց կարեւոր է ինչպես [illegible], այնպես էլ բարեկամական ճանապարհների բացումը։

Երեկ օրվա առաջին կեսին Լ. Տեր-Պետրոսյանը հանդիպում ունեցավ նաեւ Լոռվա մարզպետարանում եւ ՀՀՇ Վանաձորի վարչությունում։

ՎԱՆԱՁՈՐ

ԸՆԴԴԻՄՈՒԹՅՈՒՆ

Այլընտրանքը ձեւավորվեց

Վազգեն Մանուկյան. «Մեզ միավորել է անհանգստությունը մեր երկրի ապագայի հանդեպ»

ՆԱՐԻՆԵ ՄԿՐՏՉՅԱՆ

Սեպտեմբերի 10-ին Կինոյի տան դահլիճում, ուր ներկա էին լրագրողներ, կուսակցական-քաղաքական գործիչներ, ՀՀ-ում հավատարմագրված դեսպանությունների ներկայացուցիչներ, հայտնի մտավորականներ, պաշտոնապես ընթերցվեց Ազգային համաձայնության միասնական թեկնածուի առաջադրման հայտարարագիրը, որը ստորագրել էին 4 կուսակցությունների (ԱԺՄ, ԱԻՄ, ՀԴԿ, ՀՅԴ) ղեկավարները եւ «Արցախ-Հայաստան» կազմակերպության անունից՝ Լ. Աղալովյանը։

Հայտարարագրի տեքստը հրապարակվել է «Ազգի» երեկվա համարում, նշենք միայն, որ հայտարարագրի պաշտոնական տեքստում տեղ չի գտել Ազգային անվտանգության խորհրդին վերաբերող կետը։ Համաձայն հայտարարագրի, ՀՀ նախագահի 5 թեկնածուները եւ ՀՅԴ-ն համաձայնության են եկել առաջիկա նախագահական ընտրություններին մասնակցել մեկ միասնական թեկնածուով՝ առաջադրելով Վազգեն Մանուկյանին։

ՀՅԴ Գերագույն ժողովի քաղաքական ղեկավար, ԱԺ պատգամավոր Ռուբեն Հակոբյանը, որը նաեւ ընթերցեց հայտարարագրի տեքստը, նկատեց, որ ընդդիմությունը 1-ին քայլն արեց՝ ուժերը համախմբելու առումով, ինչը կարեւոր է ոչ միայն քաղաքական դաշտի առողջացման, այլ ողջ ժողովրդի համար, որը նման քայլի ակնկալիք [illegible] քաղաքական գործիչներից։ Ըստ Հակոբյանի, քաղաքական այլընտրանքը ի դեմս միասնական թեկնածուի, ձեւավորվեց։ ՀՅԴ-ի ներկայացուցիչը հավաստիացրեց, որ կուսակցությունը իր ողջ կարողությամբ կպաշտպանի միասնական թեկնածուին։

Պ. Հայրիկյանը նշեց, որ այս օրը կարելի է հաղթանակի օր կոչել, ընդ որում՝ ոչ թե այս կամ այն կուսակցության, այլ ողջ ժողովրդի, որը միշտ էլ ճակատագրական պահերին գտել է միշտ լուծում։ Հայրիկյանն ասաց, որ իհարկե, ԱԻՄ-ականների համար հեշտ չէր հրաժարվել Պարույր Հայրիկյանի թեկնածությունից, սակայն հաղթեց առողջ բանականությունը, քանի որ «միասնական թեկնածու» ասելով, ԱԻՄ-ը չէր հասկանում անպայման ԱԻՄ-ականի առաջադրում։ Հայրիկյանը կարեւորեց «միասնականության ոգին» բարձր պահելու անհրաժեշտությունը։

Տես # էջ 2

ՄՈՍԿՎԱ

Ելցինն իր լիազորությունների մի մասը հանձնեց Չեռնոմիրդինին

10 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, «ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ», BBC։ Ռուսաստանի նախագահ Ելցինը մինչեւ այս ամսվա վերջին նախատեսված սրտի վիրահատությունը իր լիազորությունների մի մասը հանձնեց վարչապետ Չեռնոմիրդինին։ Չեռնոմիրդինին են հանձնվել ուժային նախարարությունները, սակայն միջուկային՝ այսպես կոչված «կարմիր կոճակը» մնում է Ելցինի վերահսկողության ներքո։ Այդ մասին այսօր Մոսկվայում հայտարարեց Ելցինի խոսնակ Յաստրժեմբսկին։ Ելցինը ներկայումս էլ մնում է զինված ուժերի գլխավոր հրամանատար եւ վերահսկում է միջուկային զենքերի գաղտնի կոդերը։ Դիտորդները կասկած են հայտնում, թե Վիկտոր Չեռնոմիրդինի եւ Ռուսաստանի ԱԽ-ի ղեկավար Ալեքսանդր Լեբեդի միջեւ կարող են հակասություններ ու տարաձայնություններ առաջանալ, քանի որ գեներալը նույնպես ի պաշտոնե ղեկավարում է ուժային նախարարությունները։

ԱԳՆ հանձնաժողովը Բոննում լուրջ թերացումներ չի հայտնաբերել

Ինչպես արդեն տեղեկացրել էինք, գերմանական «Ֆոկուս» շաբաթաթերթը Գերմանիայում Հայաստանի դեսպանությանը մեղադրել էր, թե այդ երկիր մեկնած հարյուրավոր հայերից «գումարներ են խլում»։ Այդ առթիվ ՀՀ արտգործնախարար Վահան Փափազյանի հրամանով մի հանձնաժողով էր ստեղծվել եւ գործուղվել Բոնն՝ տեղում խնդիրը ուսումնասիրելու նպատակով։ Հանձնաժողովը, որի կազմում էին Ա. Գիլյանը (ԱԳՆ), Գ. Աբովյանը (ԱԱՆ), Ա. Բաբաջանյանը (ֆինանսների նախարարություն), արդեն վերադարձել է Գերմանիայից։ Մեր այն հարցին, թե ինչպիսի՞ արդյունքով է վերադարձել հանձնաժողովը, ԱԳՆ մամուլի քարտուղար Արմեն Բաղդասարյանը պատասխանեց, թե հանձնաժողովը եկել է այն եզրակացության, որ դեսպանատան հյուպատոսական գործունեության մեջ լուրջ թերացումներ չեն հայտնաբերվել։ Ի դեպ, դեսպան Ֆելիքս Մամիկոնյանը պատրաստվում է «Ֆոկուս» շաբաթաթերթին դատի տալ։ Այս խնդրի շուրջ դեսպան Մամիկոնյանի հետ «Ազգի» ընդարձակ հարցազրույցի գլխավոր հատվածները կարդացեք

այսօրվա համարի 4-րդ էջում։

Իրաքյան քրդերը գրավեցին իրանամետ քրդերի վերջին հենակետը

ԲԱՂԴԱԴ, 10 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, WSJ։ Իրաքյան քրդերը՝ Քուրդիստանի դեմոկրատական կուսակցության մարտիկները գրավեցին [illegible] իրանամետ Քուրդիստանի հայրենասիրական միության վերջին հենակետը Իրաքի հյուսիսային մասում՝ Սուլեյմանիյեն։ Իրաքյան բանակի զորամիավորումները ներկա էին մարտական գործողություններին, սակայն չէին մասնակցում։ Այս քայլով, փաստորեն, Բաղդադին հաջողվեց ամբողջովին վերահսկել քրդական անկլավը, որ Ծոցի պատերազմից հետո ստեղծվել էր գլխավորապես ամերիկյան օդային պաշտպանության շնորհիվ։ Թեհրանը միջազգային օգնություն պահանջեց իրեն կողմնակից քրդերի դեպի իր սահմանը փախչող փախստականների համար։ Մ. Նահանգները հայտարարել էր, որ չի միջամտելու քրդական մրցակից խմբավորումների վեճին։

Զավգաեւի կողմնակիցները հրաժարվեցին մտնել կոալիցիոն կառավարության կազմ

10 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, «ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ», BBC, DW։ Գրոզնիում Ասլան Մասխադովի նախագահությամբ այսօր [illegible] չեչենական քաղաքական խմբավորումների համագումարը։ Համագումարը քննարկեց Չեչնիայում կոալիցիոն կառավարության ստեղծման հարցը։ Այն [illegible] Ըստ Լեբեդի հետ կնքված համաձայնագրի այդ կառավարության կազմում մի քանի անդամ պետք է ունենա Չեչնիայի մոսկվամետ կառավարությունը։ Իչկերիայի նախագահ Զելիմխան Յանդարբիեւը համաձայնել է, որ կոալիցիոն կառավարության կազմում [illegible] Դոկու Զավգաեւի կառավարության 3 անդամ, սակայն մոսկվամետ կառավարության ներկայացուցիչները բոյկոտեցին ներկա միջոցառումը։ Նրանք նպատակ ունեն նույն [illegible] Դաղստանի մայրաքաղաք Մախաչկալայում։ Զավգաեւն այսօր ասաց, թե իր աջակիցներից եւ ոչ մեկը երբեք չի համաձայնի մտնել Չեչնիայի կոալիցիոն կառավարության կազմ։

ԻՐԱՆ-ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Նախնական համաձայնությունները կստորագրվեն Իրանի առաջին փոխնախագահի այցի ժամանակ

Սեպտեմբերի 10-ին Հայաստանի վարչապետ Հրանտ Բագրատյանն ընդունեց Իրանի Իսլամական Հանրապետության արտաքին գործերի փոխնախարար Մահմուդ Վայեզիի գլխավորած պատվիրակությանը։ Փոխանցելով Իրանի Իսլամական Հանրապետության առաջին փոխնախագահ Հասան Հաբիբիի ՀՀ վարչապետին հղված ողջույնը պարոն Վայեզին գոհունակություն հայտնեց երկու երկրների միջեւ առկա առեւտրատնտեսական համագործակցության ծավալման կապակցությամբ, ներկայացրեց փոխադարձ հետաքրքրություն [illegible] հարցերի այն շրջանակը, որ [illegible] ՀՀ առեւտրի [illegible] նախարար, [illegible] հանձնաժողովի նախագահ Վահան Շիրխանյանի հետ տեղի ունեցած հանդիպման ժամանակ։ [illegible] լի ծառայություններից, [illegible] հարցերն [illegible] ծավալվող Իրան-Հայաստան [illegible] [illegible] Նա փաստեց, որ Հրանտ Բագրատյան-Հասան Հաբիբիի հանդիպման ժամանակ [illegible]

Հանդիպման ժամանակ նաեւ [illegible] համաձայնություններ ձեռք բերվեցին մի շարք հարցերի շուրջ, որոնք [illegible] Իրանի Իսլամական Հանրապետության առաջին փոխնախագահ Հասան Հաբիբիի Երեւան կատարելիք այցի ժամանակ։

ՀՀ [illegible] ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

ԱԶԳ

տեղական

ԸՆԴԴԻՄՈՒԹՅՈՒՆ

Այլընտրանքը ձեւավորվեց

Սկիզբը էջ 1

Արամ Սարգսյանը (ՀԴԿ) նշեց, որ «միասնական լինելով մեր խնդիրները կկարողանանք ավելի հեշտ լուծել»։ Ի տարբերություն իշխանամետ ուժերի միավորման, որոնց պայքարը իշխանության պահելն է, ընդդիմության միավորումը հակաճգնաժամային ծրագիր իրականացնելու համար է։

Լեոնիդ Ազգալդյանը («Արցախ-Հայաստան») համոզմունք հայտնեց, որ Վ. Մանուկյանը չի ստորագրի որեւէ փաստաթուղթ, որտեղ Ղարաբաղը դիտվի Ադրբեջանի կազմում։ Ընդդիմության միավորման պատճառ նա համարեց ներկա իշխանությունների «ծագմամբ կոպիտ սխալները», որոնք պետք է ցսկվեն իշխանությունների փոփոխմամբ։

Վազգեն Մանուկյանը նշեց, որ «մեզ միավորել է մեր երկրի ապագայի հանդեպ անհանգստությունը»։

Միասնականության ապահովման հիմքում, ըստ Մանուկյանի, դրված են հետեւյալ նպատակները՝ ա) ժողովրդավարության ապահովում, բ) տարածաշրջանում խաղաղության ապահովում եւ Ղարաբաղի անկախության հարցի լուծում խաղաղական ճանապարհով, գ) տնտեսության զարգացում, դ) սոցիալական ծրագրերի մշակում եւ իրականացում, ե) ազգային ավանդույթների, մշակույթի վերականգնում, միաժամանակ ազգային փոքրամասնությունների իրավունքների ապահովում։

Մանուկյանը համոզմունք հայտնեց, որ ընտրություններում հաղթելուց հետո «կսկսվի նոր փուլ մեր ժողովրդի պատմության մեջ»։

Այնուհետեւ հայտարարագիրը ստորագրած կուսակցությունների ներկայացուցիչները պատասխանեցին լրագրողների անհամաչափ հարցերին։ Դրանցից մեկը վերաբերում էր հայտարարագրի տեքստում ընդդիմության մյուս երկու թեկնածուների ստորագրությունների բացակայությանը։ Ի պատասխան Վ. Մանուկյանը նկատեց, որ «մեր դռները բաց են», եւ բանակցությունները ամեն պահի կարող են շարունակվել։

Իսկ ինչո՞ւ են վերաբերվում միասնական թեկնածուի առաջադրումը պաշտպանող կուսակցությունները Տեր-Պետրոսյանի վերջին հայտարարությանը, ըստ որի նրանք բոլորն էլ «չկայացած գաղափարախոսներ եւ էլիտներ են» (զուգադրումը համանիշ է արկածախնդրությանը–Ն. Մ.)։

Պատասխանելով այս հարցին, Պ. Հայրիկյանը նկատեց, որ ժամանակին, երբ Գաղափարախոսին պետք է Հայաստան գար, ինքը հեռագիր էր ուղարկել վրացիներին, որ ժամանակավորապես նշված է եղել, որ «Հարգելի վրացիներ, Հայաստան մի ուղարկեք ձեր Գաղափարախոսին, Հայաստանում մենք ունենք մեր Գաղափարախոսին»։

Ընդդիմության այս միավորումը, մեր համոզմամբ, լուրջ խնդիր է դնում մյուս թեկնածուների, բայց նախեւառաջ՝ գործող նախագահի առջեւ։

Առջեւում է նախագահական ընտրապայքարի ընդամենը 11 օր։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎ

Հասարակական կազմակերպությունների մասին օրենքն ընդունվեց փոփոխություններով

ԱԺ-ի սեպտեմբերի 10-ի նիստում ամբողջությամբ ընդունվեց Հասարակական կազմակերպությունների մասին օրենքի նախագիծը։ Օրենքը, որը կարգավորում է հասարակական կազմակերպությունների (ՀԿ) ստեղծումը, գործունեությունը, վերակազմավորումը եւ լուծարումը, տարածվում է ՀՀ-ում գործող ՀԿ-ների վրա։ Ի տարբերություն օրենքի նախագծի 1-ին տարբերակի, լրամշակված տարբերակում կատարվել են մի շարք փոփոխություններ։ ՀԿ-ների ստեղծման եւ գործունեության սկզբունքներն են՝ օրինականությունը, կամավորությունը, իրավահավասարությունը, ինքնակառավարումը եւ հրապարակայնությունը։ Զինված ուժերում եւ իրավապահ մարմիններում ՀԿ-ների ստեղծումն արգելվում է։

ՀԿ-ի հիմնադիր կարող է լինել 18 տարին լրացած անձը կամ մեկ այլ ՀԿ։ ՀԿ անդամ կարող է դառնալ 10 տարին լրացած անձը՝ ՀԿ-ի կանոնադրությանը համապատասխան։

Պետական մարմինների եւ պաշտոնատար անձանց կողմից ՀԿ-ի գործունեությանը միջամտելն արգելվում է, բացառությամբ օրենքով սահմանված դեպքերի։ ՀԿ-ի բարձրագույն մարմինը համագումարը կամ ընդհանուր ժողովն է, որը հրավիրվում է ոչ պակաս, քան 3 տարին մեկ։

ՀԿ-ի հիմնադիր փաստաթուղթը նրա կանոնադրությունն է։ ՀԿ-ի պետական գրանցումն իրականացնում է արդարադատության նախարարությունը։ Գրանցման համար պետք է դիմել հիմնադիր համագումարի կամ ժողովի ավարտից ոչ ուշ, քան 60 օրվա ընթացքում։ Արդարադատության նախարարությունը 30 օրվա ընթացքում (փաստաթղթերը ստանալուց հետո) պարտավոր է քննարկել ՀԿ-ի գրանցման մասին դիմումը եւ որոշում կայացնել գրանցման կամ մերժելու մասին։ Պետական գրանցման համար սահմանված ժամկետում ՀԿ-ի գրանցումը չմերժելու դեպքում ՀԿ-ն համարվում է գրանցված։ Գրանցման պահից ՀԿ-ն ձեռք է բերում իրավաբանական անձի կարգավիճակ։

Գրանցումը մերժելու մասին որոշումը կարող է գանգատարկվել դատարան հիմնադիրների կողմից։

ՀԿ-ն գրանցման եւ կանոնադրական փոփոխությունների գրանցման համար մուծում է պետական տուրք օրենքով սահմանված կարգով եւ չափով։

Օրենքում սահմանված է նաեւ ՀԿ-ի վերակազմակերպման, վերակազմավորման կարգը։

ՀԿ-ն իրավունք ունի իր գործունեության մասին տեղեկատվություն տարածել, հիմնադրել լրատվության միջոցներ, իրականացնել ձեռնարկատիրական գործունեություն իր կողմից հիմնադրված ձեռնարկությունների միջոցով եւ այլն։

ՀԿ-ն պարտավոր է հրապարակել իր գույքի օգտագործման տարեկան հաշվետվությունը, տարին մեկ անգամ արդարադատության նախարարությանը տեղեկացնել իր գործունեության շարունակման մասին, բույլ տալ նախարարության ներկայացուցչին ներկա լինել իր բարձրագույն մարմնի նիստերին։ Նախորդ տարբերակի համեմատ դրական փոփոխություն է մտցվել. երբ նախորդում նախարարության ներկայացուցիչը ՀԿ-ի ցանկացած նիստի ներկա գտնվելու իրավունք ուներ, ապա այս վերջին՝ ընդունված տարբերակում՝ միայն բարձրագույն մարմնի նիստերին։

ՀԿ-ի անդամը ՀԿ-ի սեփականության նկատմամբ բաժնի իրավունք չունի։

Օրենքում սահմանված են նաեւ ՀԿ-ների գործունեության վերահսկողության, պատասխանատվության, ինչպես նաեւ գործունեության կասեցման եւ լուծարման կարգը։

Այնուհետեւ քննարկելով նախագահի առարկությունները՝ ԱԺ-ն 1,5 օրում ավարտեց հերթական նիստը։

Վաղը 16.30-ին կկայանա ԱԺ-ի ավանդական հանդիպումը կառավարության հետ։

ՆԱՐԻՆԵ ՄԿՐՏՉՅԱՆ

ՍԱՀՄԱՆԱԴՐԱԿԱՆ ԴԱՏԱՐԱՆ

Վիճահարույց դրույթներ հայ-թուրքմենական համաձայնագրում

Երեկ ՍԴ-ում գումարված հերթական նիստում քննարկման էր դրված 1996-ի մայիսի 5-ին Պեկինում ստորագրված «ՀՀ կառավարության եւ Չինաստանի ժողովրդական Հանրապետության կառավարության միջեւ եկամուտների եւ գույքի կրկնակի հարկումը բացառելու եւ հարկումից խուսափելը կանխելու» վերաբերյալ համաձայնագիրը, որի նպատակն է բացառել երկու պետությունների միջեւ եկամուտների եւ գույքի կրկնակի հարկումը, կանխել հարկումից խուսափելը եւ թույլ չտալ բոլոր տեսակի հարկերի գանձման խտրականություն։ Այնուհետեւ քննության առնվեց 1996-ի մարտի 25-ին Երեւանում ստորագրված «ՀՀ կառավարության եւ Ռումինիայի կառավարության միջեւ եկամուտների եւ գույքի կրկնակի հարկումը բացառելու եւ հարկումից խուսափելը կանխելու» վերաբերյալ համաձայնագիրը։ Նպատակը՝ երկու պետությունների տնտեսական, գիտատեխնիկական ու մշակութային համագործակցության զարգացումն է, ինչպես նաեւ եկամուտների եւ գույքի հարկման բացառումը։ Երկարատեւ ընդմիջումից հետո քննության դրվեց 1995-ի մայիսի 6-ին Թեհրանում ստորագրված «ՀՀ կառավարության եւ Իրանի Իսլամական Հանրապետության կառավարության միջեւ եկամուտների եւ գույքի կրկնակի հարկումը բացառելու եւ հարկումից խուսափելը կանխելու» համաձայնագիրը եւ 1996-ի մարտի 19-ին Երեւանում ստորագրված «ՀՀ կառավարության եւ Թուրքմենստանի կառավարության միջեւ ներդրումների խրախուսման եւ փոխադարձ պաշտպանության մասին» համաձայնագիրը։

Դեմփակ խորհրդակցության արդյունքում հրապարակվեց, որ առաջին երեք պայմանագրերում ամրագրված պարտավորությունները համապատասխանում են ՀՀ սահմանադրությանը, իսկ վերջին համաձայնագրի վերաբերյալ դատարանը որոշումը չկայացրեց, դիմումը համարվեց մերժված, քանի որ պայմանագրում առկա էին վիճահարույց դրույթներ։ Դիմումը կարող է նորից ներկայացվել ՍԴ-ին, երբ նախապես ճշտվեն համաձայնագրում տեղ գտած սխալները։

ԱՐԱՔՍ ՍԱՖԱՐՅԱՆ

Լսվեց ՀՀ պաշտպանության նախարարի հաշվետվությունը

Ի կատարումն ՀՀ վարչապետի 1996 թվականի հուլիսի 20-ի թիվ 430 «Հայաստանի Հանրապետության նախարարությունների եւ վարչությունների 1996 թվականի առաջին կիսամյակի գործունեության արդյունքների մասին» որոշման, սեպտեմբերի 10-ին ՀՀ վարչապետի մոտ լսվեց Հայաստանի Հանրապետության պաշտպանության նախարար Վազգեն Սարգսյանի հաշվետվությունը։

ՀՀ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՄԱՄՈՒԼԻ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

Հյուսիս-արեւելյան սահմանագոտում խախտվել է հրադադարի անդորրը

ԵՐԵՎԱՆ, 10 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ Սեպտեմբերի 9-ի լույս 10-ի գիշերը ժամը 22:00-01:00-ը Ադրբեջանի զինված ուժերի կազմավորումները հրաձգային տարատեսակ զենքերով գնդակոծել են Տավուշի մարզի Չինարի գյուղի պաշտպանական դիրքերը։ ՀՀ պաշտպանության նախարարության լրատվության եւ մամուլի վարչությունից հայտնեցին, որ տուժածներ չկան։ ՀՀ զինված ուժերի ստորաբաժանումների պատասխան գործողություններից հետո հակառակորդը դադարեցրել է կրակը։

Ճապոնիայի կառավարության ճոռհագումարը Հայաստանին

Սեպտեմբերի 10-ին ՀՀ կառավարությունում վարչապետ Հրանտ Բագրատյանի, առողջապահության նախարար Արա Բաբլոյանի, գիտության ու կրթության նախարար Վարդգես Գնունու ներկայությամբ ՀՀ ֆինանսների նախարար Լեւոն Բարխուդարյանը եւ Համաշխարհային բանկի լիազոր ներկայացուցիչ Վահրամ Ներսիսյանցը ստորագրեցին մի համաձայնագիր, որով Ճապոնիայի կառավարությունը Համաշխարհային բանկի միջոցով Հայաստանի կառավարությանն է նվիրում 380 հազար ԱՄՆ դոլար։ Այդ գումարը, ինչպես ստորագրման արարողությանը ներկա լրագրողներին բացատրեց պրն Բարխուդարյանը, տրամադրվելու է Հայաստանի գիտության, կրթության եւ առողջապահության բնագավառներում բարեփոխումների մի ծրագիր կազմելու գործը ֆինանսավորելու նպատակին։ Երբ այդ ծրագիրը պատրաստ լինի, իսկ դրա աշխատանքները սկսված են եւ ենթադրվում է դրանք ավարտին հասցնել այս տարեվերջին, Համաշխարհային բանկը դրա հիման վրա մեր երկրին կտրամադրի 15 միլիոն դոլարի անտոկոս վարկ՝ 35 տարով։

Նախարարներ Արա Բաբլոյանն ու Վարդգես Գնունին անդրադարձան ակնկալվելիք վարկի օգտագործման խնդիրներին, նշեցին, թե առայժմ հաստատված չէ՝ այն ինչ համամասնությամբ է բաժանվելու երկու նախարարությունների միջեւ։ Պրն Բաբլոյանն ընդգծեց, որ իրենց համակարգում վարկը կծախսվի ամբուլատոր-նախակլինիկ եւ հակահամաճարակային հիմնարկների կարիքները հոգալու նպատակով, իսկ պրն Գնունին նշեց, որ իրենք ավելի մտահոգ են դասագրքեր հրատարակելու, դպրոցները կահավորելու հարցերով, բայց [illegible] գումարը չի գնա ուսուցիչների աշխատավարձերի բարձրացմանը։

Ս. Հ.

ԵՐԵՎԱՆ

Ազգային միաբանության ուխտը պաշտպանում է Վ. Մանուկյանին

Երեկ առանձին հայտարարությամբ հանդես եկավ նաեւ Ռաֆայել Համբարձումյանը, որը «Ազգային միաբանության ուխտի» անունից ողջունելով ՀՀ նախագահի մի շարք թեկնածուների վերջին քայլը, հայտնում է, որ ինքն էլ է միանում դրան եւ Վազգեն Մանուկյանին հռչակում միասնական թեկնածու։ Սակայն պայմանով, որ ընտրություններից մեկ շաբաթ առաջ Ազգությունների հրապարակում հրավիրվի «Ազգային միաբանության համաժողով», որտեղ Վ. Մանուկյանը ժողովրդի հավանությանը ներկայացնի «Ազգային միաբանության կառավարության» հիմնական կազմը, որտեղ «ռեժիմոկրատական» թերկայացուցիչները պարտավոր» պետք է լինեն։ Երկրորդ՝ Վ. Մանուկյանը նույն համաժողովում պետք է խոստանա, որ «լինելու է ոչ թե քաղաքական մեկ խմբի կամ ժողովրդի միայն մեկ խավի նախագահը», այլ «ամբողջ հայության նախագահը», եւ պետք է խոստանա, որ դատի պիտի տրվեն «հայրենիքի, ժողովրդի եւ պետության դեմ հանցանք կատարած իշխանավորները»։

Աշխատանքի կուսակցության համահավաքը ԳիԱրՔՄի-ի հետ

Իր հերթին, համապետության աշխատավորության ստեղծված կոչով հանդես է եկել Հայաստանի աշխատանքի կուսակցությունը, որը աշխատավորներին կոչ է անում սեպտեմբերի 12-ին ժամը 18-ին Թատերական հրապարակ գնալ, որտեղ ԳիԱրՔՄի-ի եւ Աշխատանքի կուսակցության համատեղ համահավաքի ընթացքում կարելի է իմանալ, թե աշխատավորներն ինչու աշխատանք չունեն եւ ինչու են հայտնվել կարիքի մեջ։

31-Ի ԳՈՐԾ

Ամբաստանյալները պահանջում էին վերսկսել դատավարությունը

Նախագահության թեկնածուները ներկայացան դատարան

Սեպտեմբերի 10-ին մեկուկես ամսվա ընդմիջումից հետո «Վահան Հովհաննիսյանի եւ այլոց» դատավարությունը վերսկսելու փորձ արվեց։ Դատական կոլեգիայից անմիջապես հետո դատարան ներկայացան նաեւ նախագահության այն թեկնածուները, որոնք Վահան Հովհաննիսյանի 40-ամյակի կապակցությամբ ժամանում հանդես էին եկել նրան սատարելու հայտարարությամբ։ Նրանց ներկայությունն ընդունվեց ծափահարություններով։

Դատավարությունը, սակայն, կրկին տեղի չունեցավ, այս անգամ ամբաստանյալ Օֆիկ Ասիկյանի հիվանդության պատճառով։ Դատավորը չսոսկ գեց նրա որդու՝ նույն գործով ամբաստանվող Գ. Ասիկյանի հայտարարությունը, թե իր դուրս գալուց հետո, պատրաստվում էին մորը հիվանդանոց տեղափոխել։ Դատական կոլեգիան հետաձգեց՝ հայտարարելով, որ դատական նիստը հետաձգվում է անորոշ ժամանակով։

Հայտարարությունն էլ ավելի բորբոքեց ամբաստանյալների ու նրանց հարազատների զայրույթը եւ նրանք բողոքի ալիք բարձրացրին դատավարության «անիմաստ ձգձգման» դեմ։ Ամբաստանյալները հրաժարվեցին դուրս գալ վանդակներից, դատավորից պահանջելով վերադառնալ ու շարունակել դատական նիստը։ Հարազատները հետեւեցին նրանց օրինակին՝ սպառնալով չհեռանալ դատարանի դահլիճից մինչեւ դատավորի վերադարձը։ Որոշ ժամանակ անց ամբաստանյալները տեղի տվեցին եւ դուրս եկան վանդակներից։ Այդ ընթացքում, դատավարության ժամանակից կողմերից ընթացած ամբաստանյալներին չլքեցին միայն նրանց պաշտպանները։

Ա. Պ.

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակվում է 9 տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
ֆաքս 562941, ATAT (3742) 151065,
e-mail INTERNET: azg@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Տնօրեն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / հեռ. 562863
A STYLE համակարգչային ծառայություն / 581841
Apple Macintosh
համակարգչային սարքերը
«Ազգ» թերթի
Յոդը «Ազգին» պատկանում է
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

ԱԶԳ

22 սեպտեմբեր

ՎԵՐԼՈՒԾԱԿԱՆ

Նոր քաղաքական իրադրություն Հայաստանում

Ի՞նչ կտա «ազգային համաձայնության» միասնական թեկնածուի առաջադրումը

Այն բանից հետո, երբ երկրի քաղաքական ընդդիմությունը (բացառյալ կոմունիստների) կարողացավ վերջապես միավորվել «ազգային համաձայնության միասնական թեկնածուի» շուրջ (Վազգեն Մանուկյան), ինչը գրեթե անհավանական էր թվում, անկասկած, Հայաստանում ստեղծվեց նոր նախընտրական իրադրություն։ Նկատենք, որ գործող նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը, որը քաղաքական իրադրությունը շատ ավելի իրատեսորեն նայելու օժտվածություն ունի, քան իր իսկ շրջապատի գործիչները միասին վերցրած, հրապարակային հայտարարություններում երբեւէ չի բացառել իր դեմ միասնական ճակատով հանդես գալու հնարավորությունը։ Ավելին, սեպտեմբերի 5-ի համապատասխան մամուլի ասուլիսում «Ի՞նչ դիրքորոշում կունենաք, եթե ընդդիմությունը միացյալ թեկնածու առաջադրի» հարցին նա միանշանակ պատասխանել էր՝ «Ես ուրախ կլինեմ»։

Հակված եմ կարծելու, որ այս պատասխանն անկեղծ է եւ բնավ կախված չէ առաջիկա նախագահական ընտրություններում հաղթելու հավակններից։ Շատ ավելի բարձր կարծիքի լինելով Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի մասին, ուզում եմ հավատալ, որ տվյալ դեպքում նա վեր է կանգնած անձնական-մերկանտիլիստական հավակնություններից, եւ այդ պարագայում, իբրեւ գործող նախագահ, իսկապես ուրախ պիտի լինի, որ հայ քաղաքական ընդդիմությունը, վերջ ի վերջո, կարողացավ միավորվել որեւէ նպատակի շուրջ (թեկուզեւ իր դեմ պայքարելու համար)։ Դա նշանակում է, որ ընդդիմությունը, անկախ նրանից կհաղթի՞, թե՞ կպարտվի առաջիկա ընտրություններում, ապացուցում է իր իրական գոյության փաստը եւ ամեն դեպքում վեր է ածվում քաղաքական գործոնի, ինչը անվերապահորեն անհրաժեշտ է ցանկացած պետության ներսում ժողովրդավարության խորացման, քաղաքացիական հասարակության ձեւավորման տեսակետից։

Նույնքան բարձր կարծիք լինելով ընդդիմության մասին, որի «մահվան լուրերը», բարեբախտաբար, «խիստ չափազանցված դուրս եկան», ինչպես կասեր Մարկ Տվենը, ես երկրորդական եմ համարում առանձին-առանձին ջախջախվելու վախի գործոնը այս համախմբման մեջ եւ շատ ավելի էական՝ միասնական ծրագիր կազմելու, որոշակի ռեալական ազգային նպատակներ իրենց առջեւ դնելու եւ դրանց հասնելու համար ուժերը մեկտեղելու կարողությունը։

Հետեւաբար, այժմ առավել կարեւոր է հենց այդ ծրագրի քննությունը, քան գուշակություններ անելը, թե «ո՞վ կհաղթի» կամ «ինչպե՞ս կհաղթի»։ «Ովն ու ինչպեսը» թողնենք ժողովրդի վճռին, արձանագրենք, թե հաղթելու դեպքում ի՞նչ է անելու նորահայտ «կոալիցիան»։

Առաջինը. ընդդիմությունը խոստանում է միասնական թեկնածուի հաղթանակի դեպքում անհապաղ արձակել Ազգային ժողովը եւ նշանակել Ազգային ժողովի նոր ընտրություններ։ Որքան էլ դառը լինի, պետք է խոստովանել, որ ներկայիս Ազգային ժողովը, որը ձեւավորվել է 1995-ի հուլիսի 5-ի ընտրությունների արդյունքներով, լիովին արժանի է իր նկատմամբ այսպիսի անվստահության դրսեւորման։ Խոսքը ոչ միայն Ազգային ժողովի ընտրությունների ընթացքում թույլ տրված իրական կամ ենթադրյալ կեղծիքների առթիվ հասարակական հոգեբանության մեջ առաջացած հիասթափության է վերաբերում, այլեւ այն բանին, որ Ազգային ժողովը, իր գործունեության մեկ տարի 3 ամսում, չարդարացրեց առանձին խմբակցությունների եւ անհատ պատգամավորների տված խոստումների թեկուզեւ նվազագույն կատարումը, հանդես չեկավ որպես ինքնուրույն քաղաքական մարմին, առավել եւս որպես իրական հակակշիռ նախագահական իշխանությանը։ Հազիվ թե այսպիսի Ազգային ժողովը, որին հասարակական կարծիքն ընկալում է իբրեւ «գրպանի պառլամենտ», արժանի է ավելի բարեհաճ վերաբերմունքի։ Ի դեպ, Լեւոն Տեր-Պետրոսյանին, իր վերընտրվելու պարագայում, չէր խանգարի «ծառայությունն» անել Ազգային ժողովը ցրելու եւ նոր ընտրություններ անցկացնելու նպատակահարմարության հարցը, քանի որ ինքը ձգտում է իշխանությունների տարանջատման սկզբունքի իրականացման, ինչպես նշված է նրա նախընտրական ծրագրում։

Երկրորդ. «ազգային համաձայնության միասնական թեկնածուով» հանդես եկող ընդդիմադիրները խոստանում են առաջիկա երկու տարում հասարակական լայն քննարկման ներկայացնել Սահմանադրության նոր նախագիծ եւ հասնել դրա ընդունմանը։ Ընդդիմությունն այժմ հրապարակ է հանում այս հարցը, եւ այստեղ արդեն պետք է նշենք, որ ներկա իշխանությունները լիովին արժանի են «խփելու» այս առումով, որովհետեւ անցյալ տարի նրա ներկայացուցիչներից յուրաքանչյուրը մտահոգված էր շատ ավելի Ազգային ժողովում ընտրվելու իր անձնական խնդիրներով, քան Սահմանադրության օգտին աշխատանք տանելու եռանդով, որի հետեւանքով Սահմանադրությունն ընդունվել էր ոչ թե բացարձակ, այլ համեմատական մեծամասնության ձայնով։

Երրորդ. միավորված ընդդիմությունը խոստանում է կազմել նոր կառավարություն՝ նախեւառաջ պրոֆեսիոնալիզմի հատկանիշները հաշվի առնելով, կուսակցական պատկանելության հարցից վեր կանգնելով, ամբողջ ազգի, ներառյալ ՀՀՇ-ի մտավոր ներուժը օգտագործելու նպատակադրումով։ Եվ այստեղ էլ ներկա իշխանությունները հասարակության աչքում որոշակի մեղք ունեն, քանզի անցած տարիների ընթացքում չափից ավելի են տուրք տվել կուսակցականությանը, գաղափարական եւ անձնական նվիրվածության մոտիվներին։ Ամենացավալին այն է, որ նրանց չարդարացրած, շատ դեպքերում գործն ուղղակի տապալած ոչ քիչ կադրեր խուսափել են պետության ու ժողովրդի առաջ պատասխան տալուց եւ «գլուխները պրծացրել» են հրաժարականներով կամ «այլ աշխատանքի անցնելու» դեմարշներով, իսկ իրականում հովանավորչական ծառակերպումներով։ Այստեղ էլ կոալիցիայի խորհուրդ տալ գործող նախագահին՝ հաղթելու դեպքում վերանայելու բարձրաստիճան պետական պաշտոնյաների հանդեպ իր վերաբերմունքը, բարձրացնելու խստապահանջությունը, ավելի անաչառ լինելու եւ իր կողմնակիցների, եւ իր հակառակորդների հանդեպ։ Ի վերջո, անկախ նրանից ով է «կողմ» եւ ով «դեմ», ընտրվելուց հետո նախագահը դառնում է բոլորի ղեկավարը, եւ պետք է պատրաստ է հավասար այնով նայելու բոլորին, իր երկրի քաղաքացիներին, ի շահ պետության օգտագործելու բոլորի ուժերը, անկախ նույն այդ «կողմ ու դեմի» հանգամանքից։

Չորրորդ. ընդդիմությունը խոստանում է «մինչեւ Ազգային ժողովի ընտրությունները» առաջնորդվել «Անվտանգության խորհրդի» որոշումներով, որը պիտի կազմվի համաձայնության եկած քաղաքական ուժերի թեկնածուներից եւ որը «կողմնորոշիչ» դեր պիտի ունենա մինչեւ նոր օրենսդիր մարմնի ձեւավորումը։ Ամենից ավելի վիճահարույց կետը, թերեւս, սա պիտի համարել, քանզի գործող Սահմանադրությամբ այդպիսի մարմին նախատեսված չէ։ Թերեւս, այն կկազմավորվի նախագահական հրամանագրո՞վ։ Սակայն, ի՞նչ անելու համար. 2-րդ կառավարությո՞ւն դառնալու։

Ահա այսպիսի մի ծրագիր իրականացնելու շուրջ է տեղի ունեցել հայաստանյան ընդդիմության միավորումը։ Ի՞նչ կտա այսպիսի համախմբումը, դժվար է ասել։ Կարելի է ենթադրել, որ ընտրությունները, թերեւս, կունենան նաեւ երկրորդ փուլ (ի դեպ, երկու կողմն էլ առայժմ մերժել են դրա հնարավորությունը։ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանին սատարողները համոզված են, որ իրենց թեկնածուն կվերընտրվի արդեն առաջին փուլում, Վազգեն Մանուկյանին սատարողները, արդեն միավորվելուց հետո, լի են նույն լավատեսությամբ)։

Ի՞նչ կտա հայաստանյան ընտրողը երկրի ներքաղաքական իրավիճակի ներկա փոփոխությունից եւ որոշակի սրումից։ Նկատի ունենալով մրցակից կողմերի անհողդողդ վճռականությունը դուրս չգալու արդար ու ազատ ընտրություններով իշխանություններ ձեւավորելու գործելակերպի սահմաններից, այսպիսի լարվածությունը որեւէ բանով չի սպառնում Հայաստանի ներքաղաքական կայունությանը։ Երկրորդ, սա վկայում է, որ մեզանում արմատ է արձակում սեփական իշխանությունը սեփական ընտրությամբ ձեւավորելու հոգեբանությունը, զանց առնելով «դրսի գործոնները», որոնք նկատելի էին ոչ այնքան վաղուց։ Երրորդ՝ ով էլ ընտրվի, հաղթանակը նրան կտրվի ոչ հեշտությամբ, իսկ դա անվերապահորեն սթափեցուցիչ ազդեցություն կունենա ոչ միայն եւ ոչ այնքան ընտրվողի, որքան իշխանության հիերարխիկ սանդղակի բոլոր աստիճաններում գտնվող աստիճանավորների ու պաշտոնյաների համար։ Առաջին անգամ նրանք առարկայաբար կզգան, թե որքան կարեւոր է ընտրողի վստահությունը նվաճելը եւ չկորցնելը, ինչը կհանգեցնի պետական մեքենայի հետագա գործունեության բարելավմանը։

Եվ դա արդեն կլինի բոլորիս հաղթանակը, անկախ այն բանից, թե անձնապես ո՞ւմ կողմն է յուրաքանչյուրիս համակրանքը։

ԱԶԱՏ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

ԸՆՏՐՈՒԹՅՈՒՆ

ԱՄՆ-ում եւ Կանադայում արդեն հայտնի են դարձել ընտրական տեղամասերը

Երեկվա «Ազգ»-ում արդեն անդրադարձել էինք, թե արտերկրում ինչպես են անցկացվելու նախագահական ընտրությունները։ ԱՄՆ-ում Հայաստանի դեսպանատան տարածած հաղորդագրությունից տեղեկանում ենք, թե Միացյալ Նահանգների տարածքում, բացի Վաշինգտոնում Հայաստանի դեսպանատնից եւ Բեվերլի Հիլզում՝ ՀՀ գլխավոր հյուպատոսությունից, ընտրատարածքներ կլինեն նաեւ Բոստոնում՝ Սուրբ Հակոբ առաքելական եկեղեցում, Գլենդեյլում՝ թեքեյան-հայ միության կենտրոնում եւ Նյու Յորքում՝ ՄԱԿ-ում ՀՀ մշտական ներկայացուցչությունում։ Իսկ «Աբագա» շաբաթաթերթի հաղորդմամբ, Կանադայում ՀՀ նախագահի ընտրությունները տեղի կունենան սեպտեմբերի 22-ին, ժամը 10.00-14.00-ը տեղական ժամանակով, Տորոնտոյում՝ Պոլսահայերի մշակութային ընկերությունում եւ Մոնրեալում՝ հայկական եկեղեցու առաջնորդարանում։ Հետաքրքիր է, որ ըստ այդ հրապարակման, ընտրություններին կարող են մասնակցել նաեւ այն քաղաքացիները, որոնք Կանադայում կգտնվեն որպես զբոսաշրջիկ կամ աշխատանքային պայմանագրով։ Կանադայում ընտրությունների առիթով ստեղծված ընտրական հանձնաժողովի նախագահ է նշանակվել ՀՀ դեսպանի տեղակալ Արտո Գրիգորյանը։

Դավիթ Շահնազարյանը կանխատեսում է Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի հաղթանակը

Առաջիկա նախագահական ընտրություններն իրենց վրա են սեւեռում քաղաքական շրջանակների ողջ ուշադրությունը։ Ինչպես ընդունված է, քաղաքական գործիչները կանխատեսումներ եւ հաշվարկներ են անում ընտրությունների հնարավոր արդյունքների մասին։ ԱԺ պատգամավոր Դավիթ Շահնազարյանին խնդրեցինք ներկայացնել իր կանխատեսումները՝ ընտրություններից հետո դրանց կրկին անդրադառնալու հեռանկարով։ «Մեկ միասնական թեկնածուով հանդես գալու դեպքում ընդդիմության պոտենցիալ բոլոր ձայները կարող են գումարվել։ Իհարկե, եթե հաշվի չառնենք այնպիսի իրավիճակ, երբ ընդդիմության էլեկտորատը կարող է մեծանալ ի հաշիվ բոլոր թեկնածուների միավորման։ Առաջին փուլում, իմ կարծիքով, Տեր-Պետրոսյանը կընտրվի նախագահ՝ հավաքելով մոտավորապես 58 տոկոս ձայներ, Վազգեն Մանուկյանը՝ մոտ 32 տոկոս։ Համենայնդեպս, սեպտեմբերի 9-ի դրությամբ հնարավոր արդյունքն ըստ իս այս է։ Իրավիճակն իհարկե, կարող է նաեւ փոփոխություն կրել։ Սակայն ամենամեծ խնդիրը մինչ սեպտեմբերի 22-ը համարում եմ ընտրությունների անցկացումը եւ այն հարցը, թե ինչպիսի գնահատականի կարժանան այս ընտրությունները։ Այս առումով ես ուզում եմ բերել Ռուսաստանի օրինակը, որ կարողացավ թե՛ Պետդումայի, թե՛ նախագահական ընտրություններն անցկացնել հավուր պատշաճի։ Վստահ եմ, որ հուլիսի 5-ի գնահատականը՝ «ոչ արդար ընտրություններ», չի կրկնվի»։ Դ. Մ.

Բաց տեղեկատվություն ԱՄՆ ընտրությունների վերաբերյալ

Երեկ, Հայաստանում ԱՄՆ դեսպանատան լրատվության աղբյուրների կենտրոնում ներկայացվեց Ինտերնետ կապի միջոցով ԱՄՆ-ում նոյեմբերին կայանալիք նախագահական ընտրությունների վերաբերյալ մամուլի տեսությանը ծանոթանալու բոլոր հնարավորությունները։ Դեսպանատան մշակութային կցորդ Մորգան Լիդդիկը, ինչպես նաեւ կենտրոնի աշխատակիցներ Աշխենը եւ Գայանեն ծանոթացրեցին համակարգչային կապից օգտվելու ձեւերին եւ առկա լրատվությանը։ Ի դեպ, այսպես, Արմինկոյի միջոցով կարելի է ծանոթանալ նաեւ Հայաստանի նախագահական ընտրություններին վերաբերվող տեղեկատվությանը։ Հանդիպում-ներկայացմանը ներկա էր նաեւ ԱՄՆ-ի Կոնգրեսի գրադարանի հայագիտ աշխատակից Լեւոն Ավդոյանը, որը Հայաստան կատարած իր մեկշաբաթյա այցի ընթացքում բազմաթիվ հանդիպումներ է ունեցել տարբեր գրադարաններում եւ փորձելու է այսուհետ կապեր հաստատել Կոնգրեսի գրադարանի եւ Երեւանում գործող գրադարանների միջեւ։

«Արմենիա ի միր» հանդեսը կարող է բռնել ամենախիստ քննությունը

Լույս տեսավ «Արմենիա ի միր» ռուսալեզու հանդեսի այս տարվա առաջին եւ հիմնադրման օրվանից երկրորդ համարը։ Հանդեսի գլխավոր խմբագիր, մոսկվայաբնակ լրագրող եւ «Ազգի» թղթակից Լուսիկ Ղուկասյանը հանդեսի 3-րդ էջում հմայիչ ժպիտով լուսանկարից ողջունելով ընթերցողներին, հույս է հայտնում, որ մինչեւ տարեվերջ կկայանա նոր հանդիպում։ Հավանաբար, դա այնքան էլ հեշտ չէ ապահովել, եթե նկատի ունենանք, որ հանդեսի շքեղ տպագրությունն իրականացվում է Ֆինլանդիայում, 17 հազար տպաքանակով։

Շքեղությունը՝ շքեղություն, սակայն ամենակարեւորը, իհարկե, բովանդակությունն է։ Իսկ ահա այդ առումով նույնպես այս հրատարակությունը կարող է բռնել ամենախիստ քննությունը։ Նրանում տեղ են գտել քաղաքականության, տնտեսության, մշակույթի, սպորտի եւ այլ բնագավառների մասին պատմող բազմազան նյութեր, լուսանկարչային ռեպորտաժներ, տեղեկատվական բնույթի հրապարակումներ։ Ռուսաստանաբնակ եւ ռուսալեզու հայ ընթերցողը հանդեսի էջերում կգտնի Հայաստանի մասին ամեն տեսակ լրատվություն, սկսած ՀՀ նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի քաղաքական դիմանկարից, հայկական գյուղի ներկա վիճակը ներկայացնող թղթակցություններից, վերջացրած Հայաստանի վարչատարածքային վերջին բաժանումների մասին պատմող նյութերով։

Հատուկ նշելու է արժանի Հայաստանի եւ Ռուսաստանի միջպետական հարաբերությունների սերտացմանը նպաստելու՝ հրատարակիչների կողմնորոշումը, երկկողմ կապերի խորացման վերաբերյալ ժամանակակից հայ եւ ռուս հայտնի քաղաքական գործիչների հոդվածների կամ նրանց հետ անցկացված հետաքրքիր հարցազրույցների հրապարակումը։ Այս առումով տպավորիչ են Կոնստանտին Զատուլինի հետ հարցազրույցը, գեներալ Ալեքսանդր Լեբեդի հիշողությունների գրքից քաղված հատվածը, մոսկվայաբնակ քաղաքագետ Ալ. Իսկանդարյանի «Չեչենական ճգնաժամը եւ հայերը» հրապարակումը, Վիկտոր Նադեին-Ռաեւսկու «Ի՞նչ է թաքնված քրդական խնդրի կանաչ գույնի տակ» ուսումնասիրությունը, հայոց ցեղասպանության մասին թուրք հեղինակ Թաներ Ակչամի «Թուրքական ազգային «եսը» եւ հայկական հարցը» գրքի գրախոսականը, սփյուռքահայ կյանքին նվիրված էջերը, մոսկվայաբնակ հայ գործարարների մասին պատմող նյութերը եւ այլն։

Ընդհանուր առմամբ, հրապարակի վրա է չափազանց հետաքրքիր մի հանդես, որը վկայում է իր ստեղծողների բարձր պրոֆեսիոնալիզմի, լայն հայացքի, հայրենիքի կյանքով տոգորված նրանց քնքուշ սրտերի մասին եւ, անշուշտ, օգտակար կլինի նաեւ հայաստանյան ընթերցողին։

անդրադարձ

— «Ֆոկուս» շաբաթաթերթում լույս տեսած մեղադրանքների կապակցությամբ Ձեր հերքումն արդեն հրապարակվել է «Ազգում»: Այնուամենայնիվ ցանկանում ենք ավելի հանգամանալի ծանոթանալ Ձեր տեսակետին:

– Սիրով: Նախ եւ առաջ կուզեի անդրադառնալ շաբաթաթերթում տպագրված հոդվածի բովանդակությանը, առավել եւս, որ ընթերցողների մեծ մասը հոդվածը չեն կարդացել:

Գերմանական շաբաթաթերթում հրապարակված հոդվածը բաղկացած է իրար հետ բովանդակությամբ քիչ կապված մի քանի դրվագներից: Այն առաջին անգամ կարդալիս անմիջապես ընկնում ես նրա զգացմունքային ճնշման տակ: Երկրորդ անգամ կարդալիս, սակայն, ավելի ուշադիր ընթերցողի մոտ արդեն հարցեր են ծագում: Կարծում եմ, լրագրողը լավ գիտակցել է, որ քչերը ցանկություն կունենան եւս մեկ անգամ ավելի ուշադիր վերընթերցել հոդվածը: Եկեք, համենայն դեպս, համբերությամբ քննարկենք այն:

Դրվագ առաջին: Շաբաթաթերթում գրված է, որ մի գեղեցիկ օր իմ ծառայողական օգտագործման 0-166-1 համարանիշի մեքենան հարեւան երկիր Հոլանդիայում, ինչ-որ տեղ, կանգնեցնում է տեղական ոստիկանությունը ավելանգման կասկածով: Ըստ հեղինակի, իմ վարորդը ոստիկանի «քթին դեմ է տալիս իմ այցետոմսը» եւ ինչ-ինչ խոսակցությունից հետո հանգիստ շարունակում է ճանապարհը: Հետո, իմիջիայլոց, ավելացնում է, որ դեսպանի մեքենան տեսել են ոչ միայն Հոլանդիայում:

Եթե չլիներ այդ «քթին դեմ տալը», այստեղ ոչ մի արտառոց բան չկա: Դեսպանի մեքենան կարող էր հայտնվել Հոլանդիայում, առավել եւս, որ մինչ վերջերս Գերմանիայի եւ Հայաստանի միջեւ ամենահարմար կապը իրագործվում էր Ամստերդամի օդանավակայանի միջոցով: Ավելացնեմ, որ աշխատանքային անհրաժեշտությունից ելնելով, իմ ավտոմեքենայով եղել եմ եւ ուրիշ երկրներում: Շեշտեմ, որ այդպիսի միջադեպ իմ մեքենայի հետ երբեք չի եղել: Ավելին, վստահորեն կարող եմ ասել, որ առանց ինձ իմ ծառայողական մեքենան Գերմանիայի սահմաններից դուրս չի երբեւէ եկել:

Այնպես որ, այս ամենի մասին կարելի էր եւ չխոսել, եթե չլիներ այդ չարաբաստիկ «քթին դեմ տալը»: Այդ հուզիչ մեջբերումն է, որ դրվագին տալիս է բացասական երանգ, եւ ինչ-որ չափով ստվեր գցում դեսպանի անվան վրա:

Դրվագ երկրորդ: Հոդվածը պնդում է, որ իմ մեքենան լավ են ճանաչում Գերմանիայում փախստականների տարբեր ճամբարներում եւ փորձում է տպավորություն ստեղծել, որ այդ ճանապարհով մենք փախստականի կարգավիճակ հայցող հայերի վրա ճնշում ենք գործադրում եւ «մութ գործարքների մեջ մտնում նրանց անձնական փաստաթղթերի կապակցությամբ»: Շարքային ընթերցողը կիսալսում գրվածին, քանի որ նրա պատկերացմամբ իշխանության ներկայացուցիչները միշտ էլ պատրաստ են «մութ գործարքներ» կատարել: Սակայն հասկանալի չէ, ինչու այդ «մութ գործարքների» համար դեսպանությունն օգտագործում է հենց դեսպանի անձնական մեքենան, որը, բնականաբար, միշտ հատուկ ուշադրության տակ է: Մնում էր միայն ավելացնել, որ դեսպանն անձամբ «մթության քողի տակ», թաքուն, ծածուկ, ման է գալիս ճամբարից-ճամբար եւ դրամ շորթում խեղճ ապաստանյալներից: Լրագրողն ընթերցողին ընդհուպ մոտեցնում է այդ սահմանին, բայց հասկանալի պատճառներով չի անցնում այն: Մինչեւ այդ սահմանը ամեն ինչ միայն խոսակցություն է, այդ եզրն անցնելուց հետո՝ է միայն, որ լրագրողը ենթակա է պատասխանատվության:

Ես կարող եմ միայն ոչ ես, ոչ էլ աշխատակիցներս իմ համաձայնությամբ երբեք որեւէ փորձ չեն կատարել ճնշում գործադրել Գերմանիայում փախստականի կարգավիճակ հայցող հայերի վրա եւ, առավել եւս, նրանց հետ «մութ գործարքների մեջ մտել: Ավելացնեմ, որ դեսպանությունն ստեղծվել, որ այն ժամանակ, երբ շարքային աշխատողներն «օր ու գիշեր հրեղեն եւ անխոնջ աշխատում են հանուն Հայրենիքի», դեսպանը եւ մի ամուսնական զույգ (այն էլ ոչ դիվանագետ) միայն «մութ գործերով» են զբաղված: Սա ինձ շատ բան է հուշում հոդվածի լույս տեսնելու որոշ հանգամանքների մասին: Նշեմ միայն, որ նման հավաստումները ըստ էության կարելի է քննարկել միայն այն դեպքում, երբ նշված են կոնկրետ մարդիկ եւ բերված են նրանց կոնկրետ բացատրությունները: Այս կապակցությամբ շատ հետաքրքիր է, որ որոշ հայկական թերթեր, հենվելով «Ֆոկուս»-ից ստացված տվյալների վրա, հայտարարեցին, թե վերջինս ունի ութ վստահելի վկաներ, որոնք պատրաստ չեն ներկայանալ դատարան, քանի որ դատարանին բավական է նրանց երդումի տակ տրված հայտարարությունները: Մենք արդեն պարզաբանել ենք «Ազգի» միջոցով, որ դա չի համապատասխանում իրականությանը: Սակայն հարց է ծագում, ինչո՞ւ այդ վկաները չեն ուզում ներկայանալ դատարան եւ կամ ինչո՞ւ է շաբաթաթերթը խուսափում նրանց դատարան ներկայանալուց:

Դրվագ չորրորդ: Շաբաթաթերթը նկարագրում է, թե ինչպես է դեսպանությունն առնչվում փախստականի կարգավիճակ հայցողների հետ եւ թե ինչպես է նա, իբր թե «օգտագործում» այդ հանգամանքը:

Ասեմ, որ այստեղ եւս հեղինակի պատկերացումները գործի վերաբերյալ խեղաթյուրված են: Երբ Հայաստանից եկած մարդը դիմում է փախստականի կարգավիճակ ստանալու, այդ օրվանից նա անցնում է գերմանական իշխանությունների հովանավորության տակ եւ մեր ամեն մի փորձը որեւէ կերպ ազդելու նրա հետագա ճակատագրի վրա կհանդիպի, բնականաբար, գերմանական իշխանությունների օրինական դիմադրությանը:

Նույնիսկ այն դեպքում, երբ հայցողը Հայաստանում մեղադրվում է քրեական հանցագործության մեջ, մենք հնարավորություն չունենք պահանջելու, որ նա օրինական կարգով պատասխան տա հայկական դատարանի առջեւ: Այստեղ դեռեւս բացակայում է համապատասխան իրավական հիմքը, որի վրա դեսպանությունն այսօր աշխատում է:

Այնպես որ Հայաստանից եկած եւ փախստականի կարգավիճակ հայցող անձինք դեսպանության «ոտնձգություններից» հուսալիորեն պաշտպանված են:

Այս դրվագում կա եւս մի հետաքրքիր հանգամանք: Ասվում է, որ 1995 թվականի ընթացքում Գերմանիայում քաղաքական ապաստան են խնդրել 3383 հայաստանցի եւ նրանց միայն 2.09 տոկոսն է, որ ստացել է այն: Այսինքն, մնացած 97,91 տոկոսը մնացել են «բաց դաշտում» եւ հայկական դեսպանությունը կարող է անել նրանց հետ ամեն ինչ, ինչ ուզում է: Գործին անծանոթ մարդու համար տպավորիչ թիվ է, որը շարքային գերմանական, առավել եւս հայկական ընթերցողի (որին եւ առաջին հերթին ուղղված է այս հոդվածը) գայրույթը պետք է հարուցի: Իրականում, երբ գերմանական իշխանությունները մերժում են քաղաքական ապաստանը, նրանց մեծ մասը մնում է...

Իրականում դատարանը, ինչպես մնացած բոլոր երկրները, զանձումներ է կատարում հյուպատոսական գործողությունների դիմաց: Գանձման գինը որոշում են Հայաստանի իշխանությունները եւ միայն նրանք: Գերմանիայում Հայաստանի դեսպանությունն ունի հյուպատոսական գանձումների հաստատված սակագին, որով եւ առաջնորդվում է: Այդ սակագնում ամենաթանկ ծառայությունն արժե 700 գերմանական մարկ (ի դեպ, ռուսական դեսպանությունը նույն ծառայության համար գանձում է մոտ 800 գերմանական մարկ), իսկ ամենաէժանը՝ 10 գերմանական մարկ: Ավելին, նոր անձնագիրը տրվում է կամ նրա ժամկետը երկարացվում է միայն Գերմանիայում օրինական հիմունքներով գտնվող քաղաքացիների համար եւ գերմանական օրենքը չի կարող ոչ խրախուսել եւ ոչ էլ արգելել հանդիսանալ դրան: Այնպես որ գերմանական օրենքի վրա հղումը ընդհանրապես անհասկանալի է:

Բայց այդ հանգամանքը չի հետաքրքրում եւ չի հուզում շաբաթաթերթի լրագրողին: Նա ուզում է ցնցել ընթերցողին եւ մեջ է բերում 6000 գերմանական մարկ գումարը: Հետաքրքիր է, որ այստեղ բերված գումարի չափը ինքնըստինքյան որեւէ մեղադրանք չի կարող պարունակել, քանի որ հարցի էությունը ընկած է ընդհանրապես ուրիշ հարթության վրա՝ օրինակա՞ն են այդպիսի գանձումները, թե՞ ոչ: Բայց լրագրողին նման «մանրուքները» չեն հետաքրքրում: Կարեւորը միայն համապատասխան տպավորություն ստեղծելն է: Այստեղ նա ստիպված է որոշակի մեծ գումար նշել, որպեսզի հավելածն արժանանցի ուշադրության, եվ սա էլ մեզ հնարավորություն տվեց հարցը վիճարկել դատարանում: Հետաքրքիր է, որ եթե նշված գումարի փոխարեն հոդվածագիրը գրեր «աստղաբաշխական գումարներ», ապա սույնը շատ դժվար կլիներ հերքել, քանի որ շաբաթաթերթի ասածը կլիներ միայն գնահատական:

Եվ վերջապես, վեցերորդ դրվագը: Շաբաթաթերթը պնդում է, որ համաձայն գերմանական որոշ պաշտոնական հիմնարկների կարծիքի, Գերմանիայում Հայաստանի դեսպանությունը մինչեւ այսօր իր հայրենակիցներից «հավաքել է» մոտ 500 հազար գերմանական մարկ:

Նորից շաբաթաթերթը խուսափում է ուղղակի հղումներից: Նշված չեն այն գերմանական հիմնարկները, որոնք իրենց ուղղակի ծառայողական պարտականությունները թողած հայկական դեսպանության հաշվապահությամբ են զբաղվում: Հոդվածից հասկանալի չէ նաեւ, խոսքը գնում է օրինական ճանապարհով վաստակած գումարների մասին, թե՞ ոչ:

Ահա այսպիսին է մեծ աղմուկ բարձրացրած հոդվածը: Պատահական չէ, որ մյուս օրը նրան անդրադարձան Գերմանիայում լույս տեսնող ազդեցիկ թուրքական թերթերը:

Այս ամենն ինձ միարժեք մի մտքի բերեց, հոդվածը պատվիրված էր եւ միայն մի նպատակ էր հետապնդում՝ վարկաբեկել Գերմանիայում Հայաստանի Հանրապետության դեսպանությունը [illegible] սեռանով էլ դեսպանին:

Ֆելիքս Մամիկոնյանը պարզաբանում է

Հասկանում եմ, որ չարաչափեցի Ձեր համբերությունը, բայց առանց այսպիսի վերլուծության շատ բան պարզ չէր լինի:

– Այնուամենայնիվ, ինչպես մեր ժողովուրդն է ասում, «առանց կրակ ծուխ չի լինում»: Դեսպանատանը չե՞ն եղել զանցումներ, շորթումներ, անկարգություններ:

– Ինչ ասեմ: Դեսպանատան շուրջը, որն ի դեմ իր երկիրը ներկայացնող միակ պաշտոնական մարմինն է, եւ այդ իսկ պատճառով ստիպված է շփվել հարյուրավոր տարբեր մարդկանց ճակատագրերի հետ, ավելի մոլեգին են տեսվում կրքերը: Մենք գործի բերումով առնչվում ենք տարբեր ազգությունների, սովորույթների՛ կրթությամբ մարդկանց հետ: Նրանք ունեն տարբեր կյանքի փորձ եւ տարբեր պատկերացումներ աշխարհի եւ այդ աշխարհում իրենց տեղի եւ դերի մասին: Մենք գտնվում ենք մեզ պարտադրված այդ ուժադաշտի մեջ եւ ամեն օր զգում ենք նրա ճնշումը մեզ վրա:

Գերմանիայում Հայաստանի դեսպանությունը, չնայած աշխատանքի մեծ ծավալին, փոքր հիմնարկ է: Մենք աշխատում ենք հազարավոր մեր հայրենակիցների, սփյուռքի եւ գերմանական հասարակության աչքերի առջեւ: Անհնար է, որ այդ պայմաններում մենք կարողանանք ապրել «երկակի» կյանքով: Ասեկոսեներ միշտ էլ լինում են, բայց երբ գործը հասնում է առարկայական խոսակցության, ամեն ինչ հանգում է «լսել եմ, բայց այդ մարդուն չեմ տեսել», «ինձ շատ մոտիկ մարդ է ասել, բայց ինքը հիմա այստեղ չէ» արտահայտություններին: Սակայն այդպիսի մթնոլորտը քիչ թե շատ բնորոշ է բոլոր պաշտոնական հիմնարկներին: Կարող եմ միայն ասել, որ դեսպանության հյուպատոսական գործունեության մեծ մասը կատարվում է իմ անմիջական մասնակցությամբ (ինչն, իհարկե, այնքան էլ լավ չէ, բայց այլընտրանք չկա բանիմաց հյուպատոսի բացակայության պատճառով) եւ ես երաշխավորում եմ, որ գերմանական շաբաթաթերթի ասածը հիմնազուրկ է: Կարծում եմ, որ նույնը կարելի է ասել այն ժամանակամիջոցների մասին, երբ ես ինչ-ինչ պատճառներով բացակայել եմ դեսպանությունից եւ ինձ փոխարինել են ուրիշ մարդիկ:

Բայց որտեղի՞ց են ծագում այդպիսի խոսակցությունները: Պատճառները կարող են տարբեր լինել: Դեսպանության հետ հյուպատոսական հարցերով առնչվում են բազմաթիվ մարդիկ,* որոնք ցանկանում են արագ եւ առանց ավելորդ «չարչարանքի» լուծել տարիների ընթացքում իրենց մոտ կուտակված հարցերը: Մեծամասնության գործերի վիճակը իրավական տեսակետից խճճված է եւ պահանջվում է համբերություն եւ ժամանակ, որպեսզի օրինական կարգով դրանց լուծում տրվի: Հեռանկարային մոտեցումը շատերին դուր չի գալիս եւ դժգոհության պատճառ է հանդիսանում:

Բողոքողների մի առանձին խումբ կարող են կազմել մեր այն հայրենակիցները, որոնք ինչ-ինչ ճանապարհներով հայտնվել են Գերմանիայում, դիմել քաղաքական ապաստարան ստանալու խնդրանքով, տարբեր ճանապարհներով երկարաձգել իրենց այստեղ մնալը եւ հետո ամուսնացել գերմանական քաղաքացիների հետ: Այդ ամուսնությունների պատմությունները գեղարվեստական վեպի նյութ կարող են ծառայել: Ամուսնության միջոցով նրանք հաճախ լուծում են իրենց այստեղ մնալու խնդիրը, սկսում են իրենց համարել Գերմանիայի լիիրավ քաղաքացի եւ փորձում են մեծամտորեն վերաբերվել իրենց հայրենիքին, ինչը, բնականաբար, մեր կողմից խիստ դիմադրության է արժանանում:

Կա եւս մի աղբյուր: Փախստականների մեջ կան մարդիկ, որոնք հաճախ ներկայանում են որպես դեսպանի կամ դեսպանության որեւէ աշխատակցի բարեկամ կամ մտերիմ եւ խոստանում են օգնել այստեղ հայտնված իրենց հայրենակիցներին, իհարկե, որոշակի վարձատրության դիմաց: Միամիտ եւ ծարահաս մարդկանց վրա դա կարող է տպավորություն թողնել, բայց դեսպանության հետ դա ոչ մի կապ չունի: Այդ տեսակետից կարեւոր եմ համարում, որ գերմանական շաբաթաթերթը Հայաստանի ղեկավարությանը հանձնի իր ունեցած նյութերը, որպեսզի հնարավոր լինի բացահայտել, թե ինչ է թաքնված այդ հոդվածի ետեւում:

– Ի՞նչ ազդեցություն ունեցավ «Ֆոկուսը» նման հրապարակմամբ հանդես գալու: Չէ՞ որ վերջին հաշվով, գերմանական կողմին չի հետաքրքրում, թե օտարերկրյա մի դեսպանություն ինչքան եւ ինչ է վերցնում կամ գանձում իր երկրի հպատակներից:

– Բնական հարց է: Ինչպես ես արդեն առիթ եմ ունեցել ասելու, հոդվածը, անկասկած, պատվիրված է: Հոդվածի պատվիրատուն, բերեւս պատվիրատուները այս հարցում, պետք է խոստովանեմ, ցուցաբերել են եւ «հմտություն», եւ «նուրբ ճաշակ»: Եթե նման հոդված լույս տեսներ Հայաստանում, արձագանքն այդքան մեծ չէր լինի: Մասսայականություն վայելող «Ֆոկուս» շաբաթաթերթում այս հոդվածի լույս տեսնելը պետք է որ Հայաստանում օբյեկտիվության տպավորություն ստեղծեր: Հոդվածի հրապարակումը վկայում է, որ նրանք, իհարկե, «Ֆոկուսի» հետ որոշակի կապեր ունեն, բերևս շաբաթաթերթում աշխատող կամ նրա հետ համագործակցող մարդկանց միջոցով: «Լավ» էր ընտրված եւ ժամանակը: Նախագահական ընտրությունների ամենաթեժ պահին դեսպանությանը վարկաբեկող հոդվածը, այն էլ գերմանական մամուլում, պետք է որ քաղաքական սկանդալ առաջացներ եւ անմիջապես բերեր հասկանալի հետեւանքների: Կարեւոր չէ, որ հոդվածում բերված են անգլխավոր վերաբերող մեկ-երկու այստեղից-այնտեղից հավաքված մտացածին տեղեկություններ: Կարեւորն այն է, թե ինչ տպավորություն կթողնի հոդվածը հայ հասարակական կարծիքի վրա թե Հայաստանում եւ թե սփյուռքում:

– Տվյալ հարցում Ձեր կարծիքով կա՞ շահագրգռվածություն այլ կողմերից, հատկապես Հայաստանից:

– Այդպիսի շահագրգռվածությունը չեմ բացառում: Սակայն, կարծում եմ, շատ հարցեր կլուսաբանվեն ժամանակի ընթացքում:

– Օրերս դեսպանության կողմից մեր թերթին ուղղված պարզաբանումից տեղեկացանք, որ դեսպանությունը վճռել է դիմել դատարան: Ի՞նչ են հեռանկարները: Դա քաղաքական քայլ է Ձեր կողմից, թե՞ առարկայական հիմքեր կան:

– Իհարկե, դա նաեւ քաղաքական քայլ է, բայց միայն քաղաքական հիմքերի վրա դատարան չես դիմի: Դեսպանության փաստաբանները իմ ցուցումներին համաձայն մշակել են մեր հետագա գործողությունների ծրագիրը: Առաջին քայլն արդեն կատարված է: Մենք դիմել ենք Մյունխենի դատարան (այնտեղ է գտնվում շաբաթաթերթի խմբագրությունը), որպեսզի հրապարակվի մեր հերքումը:

Ավելացնեմ միայն, որ քաղաքականությամբ զբաղվող մարդկանց նկատմամբ «որսը» թույլատրված է կյանքի տարի եւ լրատվական միջոցները միշտ պատրաստ են օգտագործելու այդ հանգամանքը: Հետապնդման հիմքը կարող է լինել եւ քաղաքական, եւ ոչ քաղաքական: Դա քաղաքացիական աշխատանքի բաղկացուցիչ մասն է, որից խուսափել չես կարող...

ՀԱՐՑԱԶՐՈՒՅՑԸ ՎԱՐԵՑ ԵՎԳԵՆԻ ...

8 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐԻ 1996 Թ. ԲՈՆ

Միջազգային

Օգոստոսի 30-ի «Ազգում» տպագրված «Չեչնիան կբաժանվի՞ 2 մասի» հոդվածում մենք արդեն գրել էինք, թե գոյություն ունի Չեչնիան 2 մասի բաժանելու ծրագիր. հյուսիսայինը, որը չի ցանկանա խզել իր կապերը Մոսկվայի հետ, և հարավայինը, լեռներում գտնվող Իչկերիայի հանրապետությունը, որը կշարունակի ձգտել անկախության: Մինչև իր Չեչնիա ժամանելը Ալեքսանդր Լեբեդն էլ էր հայտարարել, թե ցանկանում է Չեչնիան 2 մասի բաժանել: Նա, բացի այդ, առաջարկել էր, թե դադարեցնելով Մոսկվայի ֆինանսական ու տնտեսական աջակցությունը և շրջափակելով Չեչնիայի հարավային մասը, այնպես կանի, որ այն կազմավորումները, առանձնել Չեչնիան ու Թերեք գետի երկայնքով սահմանագծի ջոկատներ կանգնեցնելով, անջատել կազակական Նաուրսկի, Շելկովսկոյ և Գրեբենսկոյ շրջանները Չեչնիայի հիմնական տարածքից: Առաջարկները խոսքով ընդունել են Խասավյուրտում ստորագրված համաձայնագրերն ու դրանք ստորագրող գեներալ Լեբեդին: Ընդունված դրույթում ասվածների խորհուրդը Ռուսաստանի նախագահից ու կառավարությունից կպահանջի կոչով դիմել Թերեք գետի երկայնքով գտնվող դաշնակցային Չեչնիան անջատել կազակական շրջաններից, այսպես կազակները դա իրենց կանեն: Սակայն Թերեքի կառուցման լսվում» հոդվածում մենք արդեն դրսևորել ենք, թե ինչ հիասթափության առիթ ծառայությունը. երբ Գրոզնու կենտրոնական հրապարակում տեղի ունեցած հանրահավաքում Զելիմխան Յանդարբիևը վերահաստատեց Ջոխար Դուդաևի մահն ու առաջարկեց սգո արարողություն կատարել նրա հիշատակին: Ոչ մի երաշխիք չկա, որ չի հայտնվի Ջոխար Դուդաևի նմանակ ու ժողովրդին չի կոչի «արդարացի պատերազմի»: Առավել ևս, որ նրա փեսան Սալման Ռադուևը, Դուդաևի վրա երդվել էր, թե Դուդաևը կենդանի է:

Երկուշաբթի օրը լույս տեսած Համբուրգի «Շպիգել» ամսագրում հարցազրույց է տպագրվել Ալեքսաս վաղ է», և ոչինչ է վերջ տալու տառապանքին այն ժողովրդի, որի մեծ մասը, թե չեչենները ճաշակող են ավազակաբարո ժողովուրդ են: «Նրանք իրենց ազատության համար են մարտնչել և թույլ չեն տա, որ իրենց ավազակի պիտակ կպցնեն», ասել է Լեբեդը: Ինչ վերաբերում է առաջարկին, առաջ գեներալը ենթադրում է, որ Թաթարստանի օրինակով Չեչնիային նույնպիսի կամ ինքնավարության ավելի բարձր կարգավիճակ կտրվի: Այն հարցին, թե Ռուսաստանի նախագահն ու կառավարությունը որքա՞ն են աջակցում իր ջանքերին, և արդյո՞ք Բորիս Ելցինը նախանձում է Լեբեդի հաջողությանը, ՌԴ ԱԽ-ի քարտուղարն ասել է, թե աջակցու-

ՐԵՅՍ

Եթե Չեչնիան բաժանվի 2 մասի, կազակները կստանա՞ն իրենց հողերը

տեղ բնակվող չեչենները առավել կլինեն: Նա նաև առաջարկել էր Չեչնիա մտցնել կազակների զորքեր, որոնք կհսկեն դիմադրության գոտիները: Լեբեդի կողմից կազակների հիշատակումը անհնարին էլ պատահական չէր, քանի որ կազակները հողային վեճ ունեն չեչենների հետ: Երբ ռեսպուբլիկայի իրավունքների վերականգնումից հետո չեչեն ժողովրդին թույլ տրվեց վերադառնալ հայրենիք, Չեչենա-Ինգուշական Հանրապետության տարածքն ընդարձակվեց Թերեք գետից դեպի հյուսիս ընկած կազակների շրջանների հաշվին: Եվ կազակները դա չեն մոռացել: 2 տարի առաջ, երբ Չեչնիայում մարտական գործողությունները դեռ չկային, կազակների հարյուրյակները շարժվեցին դեպի Չեչնիա: Սակայն սահմանի մոտ միլիցիան կարողացավ կանգնեցնել ու ետ ուղարկել նրանց: Եվ ահա հայտնի դարձավ, որ շաբաթ և կիրակի օրերին Կաբարդինո-Բալկարիայի Պրոխլադնիի քաղաքում Թերեքի կազակների զորքի ատամանների խորհուրդը որոշում է ընդունել ոչ հանել կազակների զոկների ատամանների արտահերթ խորհրդի անդամներն էլ չեն վախեցել չեչեններին, որոնք հիշեցնում են, թե շուրջ կես տարի առաջ կազակների կազմավորումները տեղակայված էին Շալի շրջաններում և չեչեն զինյալների հետ մենամարտ առաջին մարտերից հետո նույն, տալով զոհեր ու վիրավորներ, սկսեցին խնդրել, որ իրենց թույլ տրվի տուն վերադառնալ, ասենք կյ ավելի փախան տուն: Թղթակիցները զանազան պատմություններ են պատմում, թե ինչպես են հարստանում հայտնի Չեչնիա եկած կազակները ավերված եղել Նաուրսկիի շրջանում չեչենների համար գախստներ և այլ շինություններ կառուցել, որպեսզի տուն վերադառնալու համար փող վաստակեն: Կազակներից բացի Չեչնիայում հաստատված փխրուն խաղաղությանը սպառնում են նաև չեչեն զինյալների, լուր Ասլան Մասխադովի հավատարիմների այն 20 տոկոսը, որոնք անկառավարելի են և որոնց չեչենական գեներալը «հեղինակներ» է անվանում: Սեպտեմբերի 7-ի «Ազգում» տպագրված «Ջոխար Դուդաևն այսպես էլ հասանդր Լեբեդի հետ: Այն հարցին, թե ինչքանով է ամուր խաղաղությունը Չեչնիայում, Լեբեդը զգուշավոր պատասխան է տվել ասելով, թե բավական շատ մարդ կա, որոնք շահագրգռված չեն պատերազմի ավարտով: «Հիմարները անհետ են կորչել», ասել է գեներալն ու խորհուրդ տվել նրանց, ովքեր ուզում են պատերազմին, որ իրենք փորձեն, թե ինչ է դա: «Ոչ թե բազկաթոռին նստած դատողություններ անել, այլ մեկնել ռազմաճակատ»: Վիրավորվածությունն ու խոսակցությունները այն մասին, թե ռուսաստանյան զորքերը Չեչնիայից դուրս են հանվում, Լեբեդը դատարկաբանություն է համարում: «Ես հրամայեցի զորքերը դուրս բերել, որպեսզի դադարեցնեմ անիմաստ արյունահեղությունը: Պատերազմն անհնար էր շահել», ընդգծել է նա: Զորքերի դուրսբերումն ու համատեղ պարեկների ստեղծումը գեներալը երկար ու դժվարին գործընթացի սկիզբն է համարում: Ալեքսանդր Լեբեդը կարծում է, որ Չեչնիայում չի կարելի ընտրություններ անցկացնել, «դեռթյուն կա, սակայն ինչքանով է այն ուժեղ, դժվար է գնահատել: Ցանկալի կլիներ, որ Ելցինն ավելի ուշադրություն դարձներ այդ կապակցությամբ: Լեբեդը վստահ չէ, թե Բորիս Ելցինն իրեն նախանձում է, սակայն «ինչպիսին էլ որ լինեն հարաբերությունները առանձին մարդկանց միջև, միևնույնն է, պատերազմը պետք է ավարտել», ասել է Լեբեդը: Իսկ այն հարցին, թե արդյո՞ք արդեն հետելցինյան ժամանակաշրջան է և Կրեմլում պայքար է գնում ժառանգորդ դառնալու համար, ինչը վաղուց արդեն ավելի կարևոր է դարձել, քան երկրի բարօրությունը, գեներալ Լեբեդը պատասխանել է. «Տարբեր մարդու մասին այնպե՞ս խոսելը, կարծես թե նա չկա, հակառակ է մեր ավանդույթներին: Առավել ևս, երբ խոսքը նոր վերընտրված Ռուսաստանի նախագահի մասին է: Իսկ ինչ վերաբերում է Կրեմլում տեղի ունեցող իրադարձությունների մասին Ձեր ենթադրությանը, ապա այն լոկ ամենայնի համապատասխանում է իրականությանը»:

ԳՐԻԳՈՐ ԷՄԻՆ-ՏԵՐՅԱՆ

Իսպանիա-Ֆրանսիա. Պայքար ահաբեկչության, թմրաբիզնեսի, ներգաղթի դեմ

Այս տարվա հուլիսի 25-ին Ֆրանսիայի և Իսպանիայի ներքին գործերի նախարարները համաձայնագիր ստորագրեցին, որով մասնավորապես նախատեսվում է համատեղ պայքարել բասկերի ETA ահաբեկչական կազմակերպության դեմ, սահմանափակել Մաղրիբի երկրներից իսլամիստների ներթափանցումը Եվրոպա, վերահսկել ընդհատակյա ներգաղթը և թմրանյութերի գաղտնի առևտուրը:

Եվրոպացիները երկար ժամանակ քննադատում էին Իսպանիայի դերը, բայց Շենգենի համաձայնագրերի կնքումից հետո գիտակցեցին այդ երկրի, որպես Եվրոպայի հարավային սահմանի, կարևորությունը: Այսպես, միայն Իսպանիայի հարավում գտնվող Ալգեսիրաս նավահանգստի շրջանում տարեկան բռնվել են շուրջ հազար ընդհատակյա ներգաղթյալներ, մեծ մասամբ մարոկկոցիներ: Իսկ թե քանիսին է հաջողվել մուտք գործել Իսպանիա, մնում է անհայտ: Ոմանք հարթահատակ նավակներով 2-3 անգամ դիմում են արկածախնդրության և զգալի գումարներ են ծախսում, որպեսզի հասնեն Ջիբրալթարի նեղուցը: Նման մարդկանց թիվը շարունակ աճում է: Իսպանիայի ափերին հասած ընդհատակյա ներգաղթյալների մեծ մասը շարունակում է ճանապարհը դեպի Ֆրանսիա և Եվրոպայի այլ երկրներ՝ միանալու ընտանիքներին կամ մերձավորներին:

1992 թվականից գործող Իսպանիայի ծովափնյա հսկողության ծառայությունը բավարար միջոցներ չունի երկրի հարավում 100 մղոնանոց (160 կմ) ծովային սահմանը վերահսկելու համար: «Էլ Պաիս» թերթի տվյալների համաձայն, ծառայությունն ունի ընդամենը 5 նավ, որոնցից ոմանք շարքից դուրս են եկել: Ամբողջ հարավային ափին պարեկությունն է անում 5 ուղղաթիռ,

Շենգենի համաձայնագրերի ստորագրումից ի վեր այստեղ ներդրված միակ նորամուծությունը գիշերային հեռադիտակներն են: Իսպանացիները շատ կուզենային, որ Ֆրանսիայի ծովային ոստիկանության նավակներից մի քանիսը օժանդակեին իրենց: Բայց առայժմ ֆրանս-իսպանական համագործակցու-

թյունը սահմանափակվում է ընդհատակյա ցանցերին առնչվող տեղեկությունների փոխանակմամբ և ինքնության կեղծ վկայականների բացահայտման փորձագետների կազմակերպմամբ:

Վերջին տարիներին զգալիորեն աճել են գաղտնաբար Իսպանիա հասցվող թմրանյութերի, մասնավորապես Մարոկկոյից հաշիշի ծավալները: Այս տարվա մարտ ամսին Իսպանիայի մայր հարավում գտնվող Տարիֆա

նավահանգստի մաքսատան աշխատակիցները բռնագրավել են 500 կգ հաշիշ, որի արժեքը կազմում է 10 միլիոն դոլար: Թմրավաճառները տեղափոխման նպատակով օգտագործում են բոլոր մատչելի միջոցները. փոստ, արագընթաց մոտորանավակներ, կոնտեյներներ, փոքր օդանավեր, իսկ վերջերս՝ նաև ուղղաթիռներ:

Իսպանացի և ֆրանսիացի ոստիկանները համախմբում են ջանքերը թմրաբիզնեսի միջազգային գաղտնի ցանցերի բացահայտման նպատակով: Բայց այս ոլորտում գլխավոր մարտահրավերն այնուամենայնիվ ահաբեկչությունն է: Իսպանիան եվրոպական մյուս պետություններից պահանջում է ճնշում գործադրել Մարոկկոյի հասցեին, որպեսզի այդ երկրի իշխանությունները արդյունավետ պայքար ծավալեն կանեփի մշակման և ընդհատակյա գաղթի դեմ, մանավանդ հիմա, երբ եվրամիության հետ Մարոկկոյի առևտրական բանակցությունները փակուղի են մտել: Իսպանացիների հաշվարկների համաձայն, թագավորությունում 70 հազար հեկտար զբաղեցնող կանեփի դաշտերում աշխատում է 200 հազար մարդ:

Իսպանիան թեև դժվար է անվանել իսլամիզմի միջնաբերդ, բայց վերջերս այնտեղ դիտվում է իսլամիստ արմատականների գործունեության ակտիվացում: Ուստի վերջին երկու ամիսներին իսպանացի և ֆրանսիացի ոստիկանները հակաահաբեկչական համատեղ պայքարի նոր փուլ են սկսել: Ֆրանսիացիների հաղորդած տեղեկությունների հիման վրա 1995 թ. մարտին Բարսելոնում ձերբակալվեց իսլամիստ Ռեբահ Մեսաուդը, որը զենք ու համազգեստ, ինչպես նաև կեղծ փաստաթղթեր էր մատակարարում Ալժիրի արմատականներին: Ձերբակալությունից հետո ակնհայտ դարձավ, որ զինված իսլամիստները տարանցիկ երկրի դեր են հատկացրել Իսպանիային: Այս տարվա հունիսին Մադրիդում արմատական Ֆարիդ Ռեզզիկի տանը կատարված խուզարկության ժամանակ հայտնաբերվեցին ինքնության կեղծ վկայականներ և ֆրանսիական վարորդական վկայականներ: Դա ցույց է տալիս, որ իսլամիստները փորձում են Իսպանիայում ստեղծել թիկունքային հենակետ: Այս վարկածը հաստատվում է նրանով, որ մայիսին Իսպանիայում գողության համար ձերբակալված հինգ ալժիրցիների մոտ հայտնաբերվել են կեղծ փաստաթղթեր և Ալժիրում ու Պակիստանում տպագրված իսլամական քարոզչության նյութեր:

[illegible]

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

Բարգավաճումը պայմանավորված է կառավարման համակարգով

ՄԱԿ-ի տվյալների համաձայն, վերջին 30 տարում երկրագնդի 20 տոկոսը կազմող չքավոր բնակչության ընդհանուր եկամուտները 2,3-ից իջել են 1,4 տոկոսի, մինչդեռ 20 տոկոս կազմող ամենահարուստ ազգերի եկամուտները 70-ից հասել են 85 տոկոսի: Մակրոտնտեսական ընդգրկումով որևէ երկրի բարեկեցության մակարդակի գնահատման համար Համաշխարհային բանկի փորձագետները հաշվի են առել հետևյալ պարամետրերը. կյանքի տևողություն, կրթության մատչելիություն, կյանքի որակ, մեկ մարդու իրական եկամտի միջին ցուցանիշը:

Այս կապակցությամբ հարց է ծագում. ինչո՞ւ բազմաթիվ երկրների չի հաջողվել օգտագործել մեծ եկամուտների ստացման հնարավորությունները: Այսպես, 1960-1993 թթ. Արևելյան Ասիայում զուտ եկամտի ցուցանիշը աճել է ավելի քան 400 տոկոսով, մինչդեռ աֆրիկյան մի շարք երկրներում այն բնավ չի ավելացել: Ազդեցիկ փորձագետները, այդ թվում Մերիլենդի համալսարանի պրոֆեսոր Օլսոնը, ժխտում են այս կամ այն պետության տնտեսական ճակատագրի կանխորոշվածությունը: Օլսոնը նշում է, որ զարգացման ամենաարագ տեմպեր ունեցող երկրները չունեն բնակչության մեկ շնչին ընկնող ոչ-կոդային բարձր ցուցանիշներ: Ուստի, նրա կարծիքով, արագ աճի կամ բազմամյա լճացման պատճառների բացատրությունը պետք է փնտրել այդ երկրների տնտեսական քաղաքականության և հաստատությունների մեջ:

Այլ տեսակետ է արտահայտում նոր դասական տնտեսագիտության պրոֆեսոր Պանգոսը Վոյտերի պես, նա էլ համոզված է, որ աշխարհը հասել է գոյության առավել կատարյալ ձևի, ուստի երկրների եկամտի մակարդակի ու բարեկեցության տարբերությունները պայմանավորված են ազգերի մշակութային, մտավոր, պրոֆեսիոնալ և ֆիզիկական կարողության տարբերություններով: Սակայն կյանքը հերքում է այդ տեսությունը: Ճապոնիայի օրինակը ցույց է տալիս, թե ինչպես երկիրը առանց մեծ ջանքերի կարող է յուրացնել և կատարելության հասցնել զարգացած պետությունների տեխնիկական փորձը: Արտոնագրերի և հեղինակային իրավունքների վճարման նպատակով 1973-1979 թթ. Հարավային Կորեայի կատարած ծախսերը կազմել են ներքին համախառն արտադրանքի ընդամենը մեկ հազարերորդ մասը:

Հարուստ բնապաշարների առկայությունը ևս երկրի բարգավաճման պարտադիր պայման չէ: Որպես կանոն, մարդկանց եկամուտների ամենաբարձր մակարդակ ունեցող պետություններն ունեն փոքր բնապաշարներ, ինչպես բացարձակ չափումով, այնպես էլ բնակչության մեկ շնչի հաշվարկով:

Սակավահողությունը նույնպես երկրի աղքատության պատճառ չի: Արգենտինայում 1 քառ. կմ-ի վրա բնակվում է 11 մարդ, Գերմանիայում՝ 240, իսկ Հոնկոնգում՝ 5000:

Մի շարք տնտեսագետներ փորձել են երկրի կենսամակարդակը շաղկապել բնակչության կրթական մակարդակի հետ, որը, սակայն, փորձով չի հաստատվում: Հնդկաստանը չի կարողանում լուծել բուհերի շրջանավարտների զբաղվածության խնդիրը, որոնք աշխատանք են փնտրում ԱՄՆ-ում, որտեղ մի քանի անգամ ավելի շատ են ստանում:

Ինչպես ցույց է տալիս փորձը, երկրի տնտեսական բարեկեցությունը կախված է կառավարման ձևից և օրենսդրական համակարգի կայունությունից: Եթե պետության ղեկավարությունը ակտիվորեն է վարում [illegible] չի զբաղվում և ապահովում է օրենքների բնականոն կիրառումը, ապա երկիրը կբարգավաճի՝ անկախ իր աշխարհագրական դիրքից և մշակութային կողմնորոշումից: Այնպես որ, բացարձակապես բոլոր երկրների տնտեսական հաջողություններն ու պարտությունները կախված են ոչ թե [illegible], այլ դրանց ղեկավարների կողմից [illegible]:

[illegible]

Մշակույթ

ՌԴ մշակույթի օրեր

Ցվետաևայի «Կազանովայի 3 հասակը» Պարոնյան թեմում

Վախթանգովյան թատրոնի հյուրախաղերը Երևանում

«...Իմ ընթերցողը մնում է Ռուսաստանում...», 1922-ի գարնանը Չեխիա, այնուհետ 25-ին Ֆրանսիա տեղափոխված Մարինա Իվանովնան շատից խոստովանել բանաստեղծական իր տողերում: Նրա բառերի պարը մի ի՞նչ ընեմ, հիշեցնելու համար, որ Ցվետաևայի ընթերցողը Ռուսաստանի անծայրածիր հորիզոններում «չփակվեց»: Դեռևս 1947-48-ին բանաստեղծ Գեորգ Էմինի թարգմանությամբ Ցվետաևան հայերեն հնչեց, երբ Մոսկվայում մեքենագիր օրինակները բառում ձեռքից ձեռք էին փոխանցվում: Թեև առաջին թարգմանչի վկայությամբ Ցվետաևայի տողը անչափ դժվար է «հայացնել», սակայն դատելով թարգմանիչների անունների թվից, կարելի է ասել, որ նրա տողերի հմայքը դեռ խայծը չի կորցնում:

Ցվետաևայի «Կազանովայի երեք հասակը», որ ՌԴ մշակույթի օրերի շրջանակներում սեպտեմբերի 8-ին և 9-ին Պարոնյան թեմում ներկայացրեց Վախթանգովյան թատրոնը, մայրենի տարբերակով դեռևս ծանոթ չէ հայ ընթերցողին: Նույնիսկ կարելի է համեմել Ո՞չ ծանոթ գործ է: «Հայերը գենետիկորեն կապված են Վախթանգովյան թատրոնին», – ասաց ՌԴ մշակույթի առաջին փոխնախարար Շվիդկոյը: Առաջին օրվա ներկայացման ավարտին Վասիլի Լանովոյը Պարոնյան բեմից հայտարարեց. «Մենք այստեղ ենք գալիս մեր արյան կանչով»: Տանտերերն էլ մեր բացատրելու առիթը բաց չթողեցին. Ալեքսանդր Գրիգորյանը ողջույնի խոսքը եզրափակեց «Մոսկվայում մեզ համար ամենասիրելին Վախթանգովյան թատրոնն է» նախադասությամբ, ինչն արժանացավ լեփ-լեցուն դահլիճի բուռն ծափերին: Ընդհանրապես ներկայացման ընթացքում տևական ծափահարություններ եղան, չնայած հանդիսատեսը, մեղմ ասած, ցնցված չէր մոսկովյան բեմադրությունից:

1926-ից, ի պատիվ հիմնադրի, ՄԳԹ-ի 3-րդ ստուդիան կոչվեց Վախթանգովի անունով: Այնուհետ թատրոնի գեղարվեստական ղեկավարներ նշանակվեցին Ռուբեն Սիմոնովը, Եվգենի Սիմոնովը, Միխայիլ Ուլյանովը, որոնք հյուրախաղային խմբով Հայաստանը երբեք չշրջանցեցին: Հանրագիտարանային տվյալներով, թատրոնը Երևանում է եղել 66-ին, 75-ին, 84-ին: Իսկ 1922-ին բեմադրված Կ. Գոցցիի «Արքայադուստր Տուրանդոտը» թատրոնի ստեղծագործական հաղթանակը, ըստ Վասիլի Լանովոյի, Երևանում ներկայացվել է երկու անգամ՝ 1972-ին և 76-ին: Այս անգամ Վախթանգովյան թատրոնը Երևան է բերել իր խաղացանկի նվազ ծախսատար ներկայացումը՝ 10 տարի առաջ բեմադրված «Կազանովայի երեք հասակը» չորս դերասանների մասնակցությամբ (73-ամյա Կազանովա՝ Վյաչեսլավ Շալևիչ, Ֆրանցիսկա՝ Օլգա Գավրիլյուկ, 36-ամյա Կազանովա՝ Վասիլի Լանովոյ, աղջնակ՝ Օլգա Չիպովսկայա, 23-ամյա Կազանովա՝ Եվգենի Կնյազև, Անրի Հենրիետա՝ Ելենա Սոտնիկովա): Դեկորները Պարոնյան թատրոնն է տրամադրել, բեմին մոտ նստած [illegible] համար առավել ակնհայտ է, որ դերասանները մի քանի ժամ առաջ են ինքնաթիռից իջել և ... հոգնած են:

Ջակոմո Կազանովայի կերպարը երևանցի հանդիսատեսին ծանոթ չէ հայրենի բեմից: Հայ ոչ մի բեմադրիչ նրանով չի զբաղվել դեռևս: 80-ականների վերջին Երևանում ցուցադրվեց Ֆեդերիկո Ֆելլինիի 76-ին նկարված «Կազանովան»՝ Դոնալդ Սադերլենդի գլխավոր դերակատարմամբ: Ցվետաևայի Կազանովան էականորեն տարբերվում է Ֆելլինիի կերտած համանուն կերպարից: «Ես մտածեցի ցույց տալ մի մարդու պատմությունը, որը երբեք գոյություն չի ունեցել աշխարհիս երեսին... Վերացական ու ոճով անորոշ այս ֆիլմը «ոչ կյանքի» մասին է: Կազանովան Պլինիոն է, ասում է Ֆելլինին՝ Կազանովայի և նրա հուշերի կյանքի մասին պատմելու միակ հնարավոր մեկնակետը մեզ բացատրելով: Կազանովան շրջում է ամենուր՝ առաջացնելով հիասթափություն, գրում է Ֆելլինին: Իմ կարծիքով, հիասթափության պատրել են գլխավորապես այն հանդիսատեսները, որոնք կինո են եկել մտքում ունենալով արդեն կազմավորված երևակայական ֆիլմ և այն հույսով, որ իրենց սպասելիքները կարդարացվեն: Իմ ֆիլմերից ամենալավը, ամենաստույգը, ոճական առումով կատարյալը «Կազանովան» է», եզրափակում է իտալացի կինոռեժիսորը:

Միգուցե, Պարոնյան թատրոնում հավաքված հանդիսատեսն էլ սաֆարյան Կազանովային չտեսնելով բեմում, սառնասրտորեն ձևակերպեց կարծիքը. սա մեր պատկերացրած Կազանովան չէ, բեմում ներկայացնում են ինչ-որ խորթների:

Ներկայացման սկզբից 10 րոպե անցավ: Պայմանավորվածության համաձայն, գրիմանոցում սպասում եմ Վասիլի Լանովոյին: Բնականաբար առաջին հարցը Ֆելլինիի ֆիլմի և իրենց ներկայացրածի և ընդհանրապես Կազանովայի մասին է: «Ոչ մի նմանություն չկա և չի էլ կարող լինել, քանի որ Մարինա Ցվետաևային չէր կարող հետաքրքրել Կազանովայի կյանքի այն մասը, որ հետաքրքրել էր Ֆելլինիին: 20-րդ դարի մեծագույն բանաստեղծուհուն, ճշմարտորեն, չէին կարող հետաքրքրել այն բոլոր սիրավեպերն ու արկածները, ամբողջ «ֆիզիոլոգիան», որոնք Ֆելլինիի ֆիլմի էությունն են: Ես մտածում եմ, որ Մարինա Իվանովնան պատահական չէր ընտրել մահվանից առաջ Կազանովայի ամենավերջին օրը նկարագրել: Նրա համար կարևոր էր, թե բոլոր կյանքն ապրած Կազանովան ինչ էր մտածում իր անցած կյանքի մասին: Դրա համար էլ վերջում ասում է. «Ես սիրեցի բոլոր կանանց, ես հոգնեցի ամեն մեկից, ու լոկ մի արվական մնաց, որ կփայլեցնեմ ես ամենքից» (թարգմանությունը Արփա Դավթյանի): Այսինքն, Կազանովան իր կյանքի վերջին օրը վերադառնում է անցած-գնացած կյանքը և եզրակացնում, որ այնպես սիրել, ինչպես ինքն էր նախկինում սիրել, չի կարելի, չի կարելի ժամանակը վատնել դրա համար: Երբ մեկին սիրեր, ամբողջ կյանքն ուրիշ կերպ կդասավորվեր:

– Ձեզ համար ո՞րն է այդ կերպարը, այդ դերը:

– Ես այս դերը սիրում եմ խաղալ, 10 տարի է խաղում եմ: Չնայած չեմ կարող ասել՝ ո՞րքան շատ եմ սիրում այս դերը, բայց խաղում եմ սիրով, որովհետև բանաստեղծական գործ շատ են, իսկ ես բանաստեղծություն սիրում եմ: Որպես անհատ Կազանովան ինձ այնքան էլ չի գրավում:

– **Մոսկվայում հաճա՞խ եք պոեզիան բեմ հանում:**

– Հիմա ոչ: Առաջ հաճախ էինք դա անում: Իսկ Եվգենի Ռուբենովիչը ընդհանրապես երազում էր պոետական թատրոն հիմնել: Հիմա քանի որ ժամանակակից պիեսներ չկան, թատրոնը դասականին է դիմում: ՄԽԱՏ-ը բեմադրեց «Բորիս Գոդունովը» ոչ այն պատճառով, որ բանաստեղծական գործ տողեր են, այլ ճիշտն ասած ուրիշ բան չկար բեմադրելու:

– **Ինչո՞ւ անդրադարձաք Մարինա Ցվետաևային:**

– Պիեսը Եվգենի Սիմոնովի հղացումն է: Մարինա Ցվետաևան երեք փոքր պիես ունի՝ «Արկածներ», «Ֆյունիկ» և..., որոնք նախկինում բեմադրվել են, բայց վերջին ժամանակներս դրանց չէին անդրադարձել: Ռեժիսորը մտածեց դրանք միացնել, և 10 տարի առաջ առաջին անգամ այս տեսքով բեմադրվեց «Կազանովայի երեք հասակը» մեր թատրոնում: Այն կարելի է Եվգենի Ռուբենովիչի վաստակը համարել: Նա այդ պիեսի թե սցենարի հեղինակն է, թե բեմադրիչը: Եվ քանի որ Մարինա Իվանովնան ժամանակին սերտ կապեր էր ունեցել Վախթանգովյան թատրոնի հետ, շատ լավ ծանոթ էր թե Զավադսկուն, թե մի քանի այլ դերասանների, ուստի Եվգենի Ռուբենովիչը ուզեց ինչ-որ բանով վերականգնել բանաստեղծուհու թատրոնի նկատմամբ հետաքրքրությունը: Այդպես էլ ծնվեց այս բեմադրության գաղափարը, ու բեմադրվեց դա 10 տարի առաջ՝ բավականաչափ հայտնի ստեղծագործական կազմով:

– **Ինչո՞ւ երևանյան բեմում «Արքայադուստր Տուրանդոտը» չենք կարող տեսնել:**

– Ժամանակները փոխվել են: Հիմա թե մեր երկրում, թե ձեր երկրում այնպիսի վիճակ է, որ նախկինում արածն այլևս անհնարին է կատարել: Թատրոնն ամբողջությամբ հյուրախաղերի տանելը գործնականում, տնտեսապես հնարավոր չէ: Փառք Աստծո, որ նման փոքրիկ խմբերով հյուրախաղեր դեռևս կան: «Տուրանդոտի» կազմն ընդարձակ է, այդ պատճառով էլ այսօր դժվար է ներկայացնել դրսում:

– **Չնայած խոստովանեցիք, որ երևանյան բեմը Ձեզ համար թանկ է, այնուամենայնիվ, հանդիսատեսը շա՞տ է փոխվել:**

– Հանդիսատեսը չի կարող չփոխվել: Մեր կյանքում ամեն ինչ է փոխվել՝ բարու և չարի ընկալումը, ամեն ինչ: Բայց այն, ինչ տեսանք Երևանում՝ չխամրող հետաքրքրություն մեծ պոեզիայի հանդեպ, այն էլ պոեզիայի այնպիսի մակարդակի հանդեպ, շատ քիչ է պատահում: Հասարակությունը այդ սերը պահպանել է, և դա շատ թանկ է:

ՄԱՐԻՏԱ ՀՈՎՍԵՓՅԱՆ

ԵՐԵՎԱՆ

«Վախեցած ժողովուրդը ստեղծագործ լինել չի կարող»

Վախեցած ժողովուրդը ստեղծագործ լինել չի կարող. մենք նոր ապագա ենք մեզ համար կերտելու: Ժողովրդի մեջ հույս արթնացավ, մեզ համախմբեց մի թիմի մեջ», երեկ երեկոյան Արամ Խաչատրյան լեփ-լեցուն մեծ դահլիճի առջև հայտարարեց ընդդիմության միասնական նախագահական թեկնածու՝ Վազգեն Մանուկյանը: Նախքան նախագահության միասնական թեկնածուին բարձրախոս տրամադրելը, խոսեցին Պարույր Հայրիկյանը, Լենսեր Աղալովյանը, Արամ Սարգսյանը՝ միաժամանակ ուրախությամբ շեշտելով, որ ժողովուրդը կրկին միավորված է:

Մեկ միլիոն հայ լքել է հայրենիքը, «առաջին կոչը, որ պիտի անենք՝ վերադարձեք, հայրենիքը Ձեր կարիքն է զգում», ասաց Վազգեն Մանուկյանը՝ այնուհետ նկատելով, որ ազգային մշակույթը կարևորելով պիտի հասնել Հայաստանի զարգացման:

Ընդմիջումից հետո միջազգային մրցույթների դափնեկիրներ Արաքս Դավթյանի, Կարինե Օհանյանի, Կատրին Ղազարյանի, Մանիկ Մանուկյանի, Արկադի Մարտիրոսյանի, Էլեոնորա Գասպարյանի, Մարիետա Հովհաննիսյանի և այլոց մասնակցությամբ տրված համերգը հաստատեց, որ այսպիսի կատարողական արվեստ ունեցող ազգը նախ՝ հայրենիքում պիտի գնահատվի (ինչը ընդգծվեց ծրագրային ելույթի ենթատեքստում), այլ ոչ թե ուշադրության պակասից օտար բեմերում օտար ունկնդրին հմայելուց հետո, օտարված արվեստագետի ճակատագիրն ընտրի:

Հայ երգչուհու հաղթանակը Տորոնտոյում

Այս ամառը Տորոնտոյի երգի փառատոնում երգչուհի Նորա Սուրուզյանը (մեցցո-սոպրանո) մասնակցեց և հաղթեց Կանադայի ամենապատկառազդու մրցույթում: Հաջողությամբ հաղթահարելով նախ տեղական՝ Մոնրեալի, այնուհետ Քվեբեկի նահանգի մրցույթները, նա արժանացավ Կանադայի տարեկան մրցույթին մասնակցելու իրավունքին, որտեղ ստանալով ամենաբարձր նիշը՝ հրավիրվեց մասնակցելու Տորոնտոյի Մաք Միլան հանդիսասրահում կազմակերպված եզրափակիչ համերգին, ուր Նորա Սուրուզյանն արժանացավ բուռն՝ ծափահարությունների և երաժշտագետների ու քննադատների դրվատանքին:

Նորա Սուրուզյանն ուսանում է Մոնրեալի երաժշտական համալսարանում՝ ձգտելով դեպի միջազգային օպերայի բեմ:

«ԵՐԵՎԱՆ»

Բացվեց Գյումրիի նկարիչների ցուցահանդեսը

Գյումրեցի նույն սերնդի ինը ավանդապաշտ արվեստագետներ՝ Վահան Թոփչյան (գրաֆիկ), Վալերի Խաչատրյան (գեղանկարիչ), Լևոն Ղուկասյան (գեղանկարիչ), Համբարձում Ղուկասյան (գեղանկարիչ), Գարիկ Մանուկյան (գեղանկարիչ), Վազգեն Պահլավունի-Թադևոսյան (Վազո), Գևորգ Սարգսյան (գեղանկարիչ), Ալբերտ Վարդանյան (քանդակագործ), Երվանդ Տիրացուրյան (գեղանկարիչ), Երևան են բերել ամենատարբեր ժանրերի ու ոճերի՝ մոտ յոթանասուն աշխատանք:

Գարիկ Մանուկյան

Երեկ Նկարչի տանը, մշակույթի նախարարության և նկարիչների միության համատեղ ջանքերով բացվեց Հայաստանի Հանրապետության անկախությանը նվիրված ցուցահանդես:

Ցուցահանդեսը Նկարչի տան համար մեկամսյա արձակուրդից հետո նոր շրջանի սկիզբ եղավ:

Գրաֆիկա, գեղանկարչություն, քանդակագործություն, ֆոտոմոնտաժ, ինստալյացիաներ՝ սովորական ու անսովոր առարկաներ՝ հնոտիներ, թափոններ, «անարժեք իրեր»՝ սովորական ու անսովոր դասավորությամբ կամ էլ՝ անկանոնությամբ: Նկարներում առկա են ցավի դալուկ գույնն ու ապրելու պայծառությունը...

Թերևս պատահական չէր վերնագրերի բացակայությունը: Դրանց փոխարեն մտածելու տեղիք են տալիս աշխատանքների վրա արված գրություններն ու ծանոթությունները:

Գյումրեցի ավանդապաշտների աշխատանքները ներկայացվել են նաև հայրենիքի սահմաններից դուրս: Այսօր էլ նրանք նոր ծրագրեր ունեն ներկայացնելու եվրոպական երկրներում: Իսկ Երևան եկել են, որովհետև, ինչպես ասում է Վազոն՝ «Ջինջ օրեր են Հայաստանում. Անկախության տոն, մեռոնօրհնեք, օլիմպիադա... Մենք էլ մեր արվեստով պարզապես ուզում ենք ասել, որ այս երկրի քաղաքացիներն ենք»:

[illegible]

ԱՅԱՔՍ
ՍՊ ընկերություն
հրավիրում է Ձեզ սեպտեմբերի 14-ից 28-ը կատարել անմոռանալի ճանապարհորդություն ուղիղ չվերթով
ԵՐԵՎԱՆ-ԿԱՀԻՐԵ-ԵՐԵՎԱՆ

Կահիրե	2 գիշեր
Խուրղադա	5 գիշեր (հանգիստ Կարմիր ծովի ափին)
Պորտ-Սաիդ	2 գիշեր
Ալեքսանդրիա	5 գիշեր

Էքսկուրսիոն ծրագիր Կահիրեում:
Սնունդը՝ օրը 2 անգամ:
Ուղեգրի արժեքը՝ 865 $ համարժեք դրամով:
Մինչև 12 տարեկան երեխաներին՝ 550 $ համարժեք դրամով:
«ԱՅԱՔՍ» ՍՊԸ ցանկանում է Ձեզ հաճելի ճանապարհորդություն
ԵՐԵՎԱՆ, ՊՈՒՇԿԻՆԻ 43, Ա, ՀԵՌ. 53-15-73, 53-88-45

ԱԶԳ

Մարզական

ԱՍՈՒԼԻՍ

Վանիկ Զաքարյան. «Արդեն այսօր պատրաստ ենք շախմատային օլիմպիադան սկսելու»

Սեպտեմբերի 10-ին ՀՀ կառավարության շենքում Հայաստանի շախմատի ֆեդերացիայի նախագահ, ՀԱԱ ակադեմիկոս Վանիկ Զաքարյանը անցկացրեց մամուլի ասուլիս, ուր անդրադարձավ շախմատի 32-րդ համաշխարհային օլիմպիադայի նախապատրաստական աշխատանքներին: Ընդգծելով, որ Երեւանում ստեղծված են բոլոր պայմանները օլիմպիադայի մասնակիցների համար, ամենաբարձր չափանիշներով վերանորոգված եւ կահավորված են հյուրանոցները, իր պատմության մեջ առաջին անգամ լրիվ գործարկված է մարզահամերգային համալիրը, ուր տեղի են ունենալու շախմատային ճակատամարտերը, ակադեմիկոսն ասաց, որ Երեւանն «արդեն այսօր պատրաստ է շախմատային օլիմպիադան սկսելու»: ՖԻԴԵ-ի պրեզիդենտ, Կալմիկիայի նախագահ Կիրսան Իլյումժինովը, որն, ինչպես հայտնի է, վերջերս ժամանել էր Երեւան, ծանոթանալով կազմակերպչական կատարած աշխատանքներին, միանգամայն գոհ է մնացել:

Վանիկ Զաքարյանը տեղեկացրեց, որ օլիմպիադայի նախապատրաստության վրա ծախսվել է շուրջ 3,5 միլիոն դոլար, «որը կազմկոմիտեի տրամադրության տակ է դրել Հայաստանի կառավարությունը»: Այն հարցին, թե որքա՞ն կփոխհատուցվեն այդ գումարները, ակադեմիկոսը պատասխանեց, որ տրամաբանական հատուցումը, ոչ դրամական առումով, շատ ավելի մեծ կլինի: Նա կարեւորեց այն հանգամանքը, որ օլիմպիադայի կապակցությամբ մեր երկիր կժամանեն 126 պետությունների պատվիրակություններ, որը մեծ չափով կնպաստի Հայաստանի ճանաչմանը ամբողջ աշխարհում: «Էլ ե՞րբ մեր երկիր այսքան մարդ կգա», հռետորական հարց ուղղեց նա լրագրողների լսարանին, ընդգծելով, որ աշխարհում ամենեւին էլ մեր մասին քաջածանոթ չեն: «Դեռ մինչեւ այսօր էլ մեզ զանգահարում եւ հարցնում են, ասաց Վանիկ Զաքարյանը, թե իրենց հետ ուտելի՞ք բերե՞ն, Հայաստանում սով չէ՞, բժիշկ բերե՞ն, մեզ մոտ բժիշկներ կա՞ն, նույնիսկ հետաքրքրվում են, թե մենք հեռուստատեսություն ունե՞նք, ջրահարներ բերե՞ն կա՞ն, թե՞ ոչ...»: Այս սահմանափակ եւ աղավաղված պատկերացումների ֆոնի վրա ամբողջ անցկացումը բացառիկ հնարավորություն էր տալիս այն հանգամանքին, որ «աշխարհի բազմաթիվ երկրներից կգան, կծանոթանան Հայաստանին, կտեսնեն ու կհամոզվեն, որ մենք զարգացած, քաղաքակիրթ պետություն ենք»: Անկարեւոր չէ եւ այն, որ օլիմպիադայից հետո մենք կունենանք ամենաարդիական բազան ամենաբարձր մակարդակի շախմատային միջազգային մրցումներ անցկացնելու համար:

Անդրադառնալով օլիմպիադայի հետ կապված ամենաբազմազան հարցերի, Վանիկ Զաքարյանը համոզմունք հայտնեց, որ այն, ամեն ինչից զատ, նոր զարկ կտա շախմատի զարգացմանը Հայաստանում, որն առանց այն էլ ամենազանգվածային սպորտն է («Ամբողջ Եվրոպայում այնքան գրոսմայստեր չկա, որքան Հայաստանում»): Ակադեմիկոսը հույս հայտնեց, որ Հայաստանի օլիմպիականները կգրավեն մրցանակային տեղ, քանզի մեր տղաները «միշտ ավելի լավ են հանդես գալիս իբրեւ թիմ, քան անհատապես»:

ՌԱՖԻԿ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

ՀՈԲԵԼՅԱՆ

Մարզիկը, մարզիչը եւ քաղաքացին

Տիգրան Թերզյանը 60 տարեկան է

Ծառերը տարիների հետքը օղակելով թողնում են իրենց բնի վրա: Ու երբ կտրում են այն, այդ օղակներով հնարավոր է դառնում որոշել ծառերի տարիքը միայն եւ ուրիշ ոչինչ: Մարդու կյանքն էլ տարիների օղակներից է կազմված ու ամեն մի տարին կենսագրություն հարստացնող մի նոր էջ է: Մարդու եւ բնության մեջ մի մեծ տարբերություն կա. եթե ծառը այդ օղակներով միայն տարին է արտահայտում, ապա մարդու համար այդ տարիները խտացվում են նրա գործունեությամբ: Մարդը կարող է մեկ տարում այնքան աշխատանք կատարել, որ գուցե նրա մի քանի ժամանակակիցներ նույնը չեն կարող կատարել տասնյակ տարիների ընթացքում:

Սպորտի նվիրյալ Տիգրան Թերզյանը 60 տարեկան է, որից գրեթե 50-ը նվիրել է սպորտին: Հարուստ է նրա կենսագրությունը: Տասը տարեկան էր, երբ Երեւանի Վարուժանի անվան դպրոցի սանը ընդգրկվեց սպորտին, հաճախում էր մարմնամարզության խմբակի պարապմունքներին: Սակայն տարիներ անց նրան հրապուրեց բասկետբոլը: Արմենակ Ալաչաչյանը բասկետբոլի տարածման դրոշակիր դարձավ: Սիրողական պատանին հաճախ էր նստում պահեստայինների արանքը, քանզի մարզիչները գերադասում էին խաղացողներ բոլորից ավելի բարձրահասակներին: Գուցե հենց այդ հանգամանքն էլ իր դերն ունեցավ Տիգրանի համար կրկին մարզաձեւը փոխելու մեջ: Թիկնեղ էր, ցատկոտ: Այդ առավելությունները էլ գրավեցին Հայաստանում նոր-նոր տարածում ստացող ձեռքի գնդակ մարզաձեւի մարզիչ Սպարտակ Ծատուրյանի ուշադրությունը, եւ նա Տիգրանին հրավիրեց իր մոտ պարապելու:

Այստեղ արդեն հաջողությունները առկա էին: Պատանին ճարպկությունը եւ խաղընկերների հանդեպ պատրաստակամությունը եւ մնաց հավատարիմ այդ մարզաձեւին: Միեւ չէ, որ կյանքը սանդուղք է բնութագրում: Խաղերից մեկի ժամանակ ստացած հանրապետության ծնոտի վնասվածքը ճակատագրական եղավ նրա համար: Առողջացավ, բայց չկարողացավ խաղադաշտում ամբողջությամբ դրսեւորել իր խաղային ունակությունները: Իրեն նվիրեց նաեւ մարզչական աշխատանքին: Մարզելով աղջիկների ու տղաների տարբեր խմբեր, ստեղծեց այնպիսի կոլեկտիվներ, որոնք դուրս եկան մեծ մրցասպարեզ: Նրա ղեկավարությամբ ձեռքի գնդակի դպրոցականների հավաքականը 1967-ին 4-րդ տեղը գրավեց Լենինգրադում անցկացված դպրոցականների համամիութենական սպարտակիադայում:

«Բուրեվեստնիկ» ընկերության թիմը, դառնալով Լենինգրադում, նվաճեց ընկերության գավաթը, իսկ ԽՍՀՄ ժողովուրդների սպարտակիադայում նրա եւ Տիգրանյանի ղեկավարած հավաքականը գրավեց 9-րդ տեղը: Տարիներ հետո Թերզյանը հանդես եկավ նաեւ մրցավարության ասպարեզում:

1966 թ. 31-ամյա մարզիկը արժանացավ հանրապետության վաստակավոր մարզչի, ապա եւ միութենական կարգի մրցավարի կոչումների: Ավարտեց նաեւ Երեւանի ֆիզկուլտուրայի ինստիտուտը: Երկրի եւ միջազգային տարբեր մրցումներում նրա մրցավարությունը բարձր գնահատվեց: Իսկ 1980 թվականին Մոսկվայում անցկացված օլիմպիական խաղերում նա պատիվ ունեցավ հանդես գալու մրցավարի իրավունքով:

Տիգրանի մասին խոսել միայն որպես մարզիկ, մարզիչ եւ մրցավար, սխալ կլինի: Նա առաջին հերթին մարդ քաղաքացի է, մանկավարժ, մեծերին ընկեր ու բարեկամ: Նրա սաներն այժմ էլ են ընկնում տեխնիկատակտիկական բարձր պատրաստվածությամբ:

Սպորտի նվիրյալը բազմիցս արժանացել է դիպլոմների ու պատվոգրերի: «Ունեմ լավ ընտանիք: Տղաս եւ դուստրս նույնպես զբաղվում են սպորտով: Սպորտսմենը հանրապետության հավաքականի անդամ, իսկ դուստրս Քրիստինեն, պարապում է ջրացատկով», - ասում է նա:

Կենսախինդ ու կյանքին նվիրված մեր բոլորի սիրելի Տիգրանը, չնայած իր 60 ամյակին, շարունակում է աշխատել երիտասարդական ավյունով եւ իր գործունեությամբ նպաստում հայկական սպորտի զարգացմանը:

ՊԵՏՐՈՍ ԳԵՎՈՐԳՅԱՆ

ԵՐԵՎԱՆ-96

Հայ շախմատիստները կարող են պայքարել օլիմպիական մրցանակային տեղերի համար

ԵՐԵՎԱՆ, 10 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Հայաստանի շախմատի տղամարդկանց հավաքականը կարող է պայքարել մրցանակային տեղի համար: Այսօրինակ տեսակետ հայտնեց Հայաստանի շախմատի ֆեդերացիայի նախագահ Վանիկ Զաքարյանը սեպտեմբերի 10-ին կայացած մամուլի ասուլիսում: Ըստ նրա, առաջին տեղը կգրավի Ռուսաստանի ուժեղագույն թիմը, բայց մյուս հաջորդ մրցանակային տեղերին կարող են հավակնել 6-7, այդ թվում նաեւ Հայաստանի թիմը: Մրցանակային տեղ զբաղեցնելու դեպքում հայ շախմատիստները կպարգեւատրվեն նույն սկզբունքով, ինչ որ Ատլանտայի օլիմպիադայի հաղթողները: Պարոն Զաքարյանի կարծիքով, շախմատի օլիմպիադայի անցկացումը կխթանի Հայաստանում այդ մարզաձեւի զարգացմանը, ինչպես դա եղավ Տիգրան Պետրոսյանի աշխարհի չեմպիոն դառնալուց հետո:

Կալմիկիան՝ շախմատային տերությու՞ն

ԷԼԻՍՏԱ, 10 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՍ: ՖԻԴԵ-ի նախագահ Կիրսան Իլյումժինովը հաստատակամորեն որոշել է իր հանրապետությունը՝ Կալմիկիան, դարձնել առաջատար շախմատային կենտրոն: Էլիստայում Կարպով-Կամսկի մենամարտը կազմակերպելուց հետո այժմ նա պատրաստվում է Կալմիկիայի առանձին թիմ ուղարկել Երեւանում կայանալիք Շախմատի համաշխարհային օլիմպիադային, ուր այն պետք է խաղա ոչ Ռուսաստանի թիմի կազմում: Վերադառնալով Երեւանից կատարած հակիրճ այցից՝ նա հայտարարել է, որ Կալմիկիայի կանանց եւ տղամարդկանց հավաքականներն առանձին են հանդես գալու Երեւանում եւ որ այդ մասին ինքը պայմանավորվածություն է ձեռք բերել Հայաստանի նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի հետ: Իլյումժինովն ավելացրել է, որ Երեւանը գերազանց է նախապատրաստվել՝ ընդունելու 127 երկրների շախմատիստներին, որ մասնակցելու են գալիք կիրակի մեկնարկող համաշխարհային մրցությանը: Նա ընդգծել է, որ մարզահամերգային համալիրը եւ մամլո կենտրոնը հագեցվել են հաղորդակցման ամենաժամանակակից միջոցներով, շախմատիստներն ապահովվելու են հարմարավետ հյուրանոցներով, նրանց առաջարկվելու է հետաքրքիր մշակութային ծրագիր:

Չինաստանի հավաքականը ժամանում է մարտական կազմով

ՊԵԿԻՆ, 10 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՍ: Չինաստանի 18 հոգանոց թիմը արդեն մեկնել է՝ մասնակցելու Երեւանում մեկնարկող Շախմատի տղամարդկանց 32-րդ եւ կանանց 17-րդ օլիմպիադային: Չինաստանի տղամարդկանց հավաքականը, որի միջին տարիքը 29 է, ներառում է երեք գրոսմայստեր, երկու միջազգային վարպետ եւ ՖԻԴԵ-ի երկու վարպետ: Կանանց թիմում աշխարհի կրկնակի չեմպիոն Սե Ցյունից բացի կխաղան նաեւ Համաշխարհային ուսանողական խաղերի հաղթող Վանգ Լեյը եւ աշխարհի պատանիների չեմպիոն Ժու Չենը:

ՀԱՄԱՌՈՏ

Մարադոնան հաղթահարում է թմրամոլությունը

ԵՐԵՎԱՆ, 10 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՍ: Դիեգո Մարադոնան ավարտեց թմրամոլության դեմ 12-օրյա բուժումը Շվեյցարիայում: Այժմ բավականին առողջացած Դիեգոն հանգստանում է Կարիբյան կղզիներում: Սակայն արտաքին հանգստությունը չխանգարեց նրան հայտարարություն անել լրագրողների համար: Նա մասնավորապես նշեց, որ թմրադեղերը մարդկության թիվ մեկ թշնամին է եւ կոչ արեց երիտասարդներին զերծ մնալ այդ «հրեշից»:

Ուժեղագույնը Լյուիսն է

ԵՐԵՎԱՆ, 10 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՍ: Ամերիկացի Չիփի Լյուիսը համարում է իրեն աշխարհի ամենաուժեղ մարդը: Նա դարձավ «Ուժիկմեն» դասի ծանրամարտի աշխարհի չեմպիոն: Այս մրցաշարի Կալիֆոռնիայի փուլում նրա հիմնական մրցակիցն էր ֆինլանդացի Ալեք Զանաուրին: Մայրուղում տափարյան խաչաձողին բարձրացրել էր եւ վտանգի էր ենթարկում իր եւ մրցակիցների կյանքը: Սակայն ամերիկացին ճիշտ գնահատելով իրադրությունը՝ ավտոշարժավոր գրավեց 4-րդ տեղը եւ ընդհանուր հաշվարկի արդյունքներով դարձավ ամենաուժեղը:

Լավագույն մոտոցիկլիստը Շիրին Քինգն է

ԵՐԵՎԱՆ, 10 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՍ: Նորզելանդացի Շիրին Քինգը դարձավ 500 խոր.սմ դասի մոտոցիկլետային արշավի աշխարհի չեմպիոն: Գերմանական Բելխար քաղաքում անցկացված առաջնության հերթական փուլում նա գրավեց ընդամենը 5-րդ տեղը: Սակայն դա էլ բավական էր առաջինը ճանաչվելու համար:

Սարաեւոն վերագտնում է իր մարզական փառքը

ԵՐԵՎԱՆ, 10 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՍ: Առաջին անգամ պատերազմի ավարտից հետո Սարաեւոյում անցկացվեց խոշոր միջազգային մրցաշար: Բոսնիայի մայրաքաղաք են ժամանել աշխարհի 30 երկրների ավելի քան 80 մարզիկներ, որոնցից 6-ը օլիմպիական չեմպիոններ են: 100 մետր արգելավազքի մրցումներում կրկին իր բարձր կարգը հաստատեց Ատլանտայի օլիմպիական չեմպիոնուհի, ռուսուհի Լյուդմիլա Նովոժիլենկո-Էնկվիստը, որը մրցատարածությունը անցավ 12,78 վրկ-ում: Նա կիրակի օրը Միլանում դարձել էր թեթեւ աթլետիկայի մեծ մրցանակի խաղարկության հաղթող: Բարձրացատկի մրցումներում առաջին արդյունքը ցույց տվեց ամերիկացի Չառլզ Օսթինը: 100 մետր մրցատարածությունում ամենաարագը նիգերիացի Ոսմանե Էզինբան էր, իսկ ձողացատկի հատվածում 5 մետր 70 սմ արդյունքով հաղթող ճանաչվեց ռուսաստանցի Մաքսիմ Տարասովը: Սակայն այդ օրը ոչ այնքան բարձր մարզական արդյունքներն այնքան էլ կարեւոր չէին, գլխավորն այն էր, որ 12 տարի անց Սարաեւոն կրկին դարձավ մեծ մարզական իրադարձության կենտրոն:

Հայաստանի «ՊԱՏԱՆԵԿԱՆ ՆՎԱՃՈՒՄՆԵՐ» կազմակերպությանը անհրաժեշտ է գրասենյակ-մենեջեր/քարտուղար: Անգլերենի իմացությունը պարտադիր է:
Տվյալները ներկայացնել՝
Չարենց 28
Հեռ. 55-27-40, 55-27-93

Սեպտեմբերի 25-ից
[illegible]
հեռ. 52-38-86, 58-41-49

Միդլենդ Արմենիա Բանկ, ԲԸ

Դուք

ունե՞ք 200 000 դրամ խնայողություններ

ուզու՞մ եք որ դրանք ապահով լինեն

գնահատու՞մ եք արագ սպասարկումը

ստանու՞մ եք փոխանցումներ արտասահմանից

Եթե այո,
բացեք անձնական
խնայողական հաշիվ
Միդլենդ Արմենիա Բանկում

Միդլենդ Արմենիա Բանկ՝ բանկ, որին կարող եք վստահել

Միդլենդ Արմենիա Բանկը
աշխարհի ամենահզոր բանկային խմբերից մեկի HSBC-ի անդամն է:
HSBC-ն ունի 3000-ից ավելի գրասենյակ աշխարհի 71 երկրներում:
1995-ին HSBC-ի եկամուտը կազմել է ԱՄՆ **$ 5.728 միլիոն,**
իսկ հիմնական միջոցները ԱՄՆ **$ 32.710 միլիոն**

Երեւան, Վռամշապուհ Արքայի 1, հեռ. 58-70-95

Անվճար տեղեկություններ Հայաստանում գործող ձեռնարկությունների *առաջարկի* եւ *պահանջարկի* մասին հեռախոսով: Զանգահարել 589167, 581351 «Սփյուռ»:

[illegible] Երեւան-23, Արշակունյաց 2 [illegible] 53149 [illegible] 2181 Տպաքանակը 4000 Ստորագրված է տպագրության 10. 09. 1996 Գինը 75 դրամ